

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Τέταρτος

Συνδρομή ἰτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20.—Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰανουαρίου ἰκθστου ἔτους καὶ εἶναι ἰτησία.—Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὀδὸς Σταδίου, 6.

11 Δεκεμβρίου 1877

Τῇ 31 Δεκεμβρίου 1877 λήγει τὸ δευτέρον ἔτος τῆς Ἑστίας. Ὅσοι τῶν κυρίων συνδρομητῶν ἐπιθυμοῦσι νὰ ἐξακολουθήσωσι λαμβάνοντες τὴν Ἑστίαν καὶ κατὰ τὸ τρίτον ἔτος, παρακαλοῦνται ν' ἀποστείλωσιν ἐγκαίρως πρὸς τὴν διεύθυνσιν αὐτῆς τὸ τίμημα τῆς συνδρομῆς, ὥπως μὴ ἐπέλθῃ διακοπὴ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου.

ΤΟ ΟΡΩΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗ ΟΡΩΜΕΝΟΝ

[Ἐκ τῶν τοῦ F. BASTIAT]

Συνίετα καὶ τίλος: ἰδί σελ. 769.

ΧΙΙ. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΝ, ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΠΡΟΣ ΚΕΡΔΟΣ.

«Ἀδελφοί, υποβλήθητε εἰς ἔρανον διὰ νὰ μοὶ δώσητε ἐργασίαν, καὶ πληρόντέ με ὅσον θέλετε.» Εἶναι τὸ πρὸς ἐργασίαν δικαίωμα, τὰ στοιχεῖα τοῦ κοινωνισμοῦ, ἡ κατωτέρα τάξις.

«Ἀδελφοί, υποβλήθητε εἰς ἔρανον διὰ νὰ μοὶ δώσητε ἐργασίαν, καὶ πληρόντέ με ὅσον θέλω.» Εἶναι τὸ πρὸς κέρδος δικαίωμα, ἡ ἄχνη τοῦ κοινωνισμοῦ, ἡ ἀνωτέρα τάξις.

Ἀμφότερα τὰ εἶδη ταῦτα τοῦ κοινωνισμοῦ ζῶσιν ἐκ τῶν ὀρωμένων ἀποτελεσμάτων, ἀλλὰ θέλουσιν ἀποθάνει ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν μὴ ὀρωμένων.

Τὸ ὀρωμενόν εἶναι ἡ ἐργασία καὶ τὸ κέρδος υποθαλάσσια ὑπὸ τοῦ κοινωνικοῦ ἐράνου. Τὸ μὴ ὀρωμενόν εἶναι ἡ ἐργασία καὶ τὸ κέρδος, ἅτινα ὁ αὐτὸς ἔρανος ἤθελε παράσχει ἂν δὲν ἤθελεν ἐπιδαρῦναι τοὺς φορολογουμένους.

Τὸ 1848 τὸ πρὸς ἐργασίαν δικαίωμα ἐπαρυσίασθη πρὸς στιγμὴν ὑπὸ δύο ὄψεις, ὅπερ τὸν κατέστρεψε παρὰ τῇ κοινῇ γνώμῃ.

Ἡ μία ἐκ τῶν ὄψεων τούτων ἐλέγετο «Ἐθνικὸν ἐργαστήριον», ἡ ἄλλη «Τεσσαράκοντα πέντε λεπτά.»

Ἑκατομύρια ἐδίδοντο καθ' ἡμέραν παρὰ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Οἰκονομικῶν εἰς τὰ ἐθνικὰ ἐργαστήρια. Εἶναι ἡ καλὴ ὄψις.

Ἄλλ' ἰδοὺ καὶ ἡ ἀντίστροφος.

Διὰ νὰ ἐξέρχωνται ἐκ τινος ταμείου ἑκατομύρια, πρέπει νὰ ἔχωσιν εἰσέλθει. Διὰ τοῦτο δὲ οἱ τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος ὀργανωταὶ ἀπευθύνθησαν πρὸς τοὺς φορολογουμένους.

Ἄλλ' οἱ οἰκοκυρεῖς τῆς ἐξοχῆς ἔλεγον· Πρέπει νὰ πληρώσω τεσσαράκοντα πέντε λεπτά. Θὰ στερηθῶ λοιπὸν ἐν ἔνδυμα, δὲν θὰ κοπρίσω τὸν ἀγρόν μου, δὲν θὰ ἐπισκευάσω τὴν οἰκίαν μου.

Οἱ δὲ ἐργάται τῆς ἐξοχῆς ἔλεγον καὶ αὐτοί·

ΤΟΜΟΣ Δ'—1877.

Ἐπειδὴ τὸ αὐθεντικὸν δὲν ἡμπορεῖ νὰ κάμῃ νέον φόρεμα, ὁ ῥάπτης θὰ ἐργασθῇ ὀλιγώτερον· ἐπειδὴ τὸ αὐθεντικὸν δὲν κοπρίζει τὸν ἀγρόν του, ὁ ἐργάτης θὰ ἐργασθῇ ὀλιγώτερον· ἐπειδὴ τὸ αὐθεντικὸν δὲν ἐπισκευάζει τὴν οἰκίαν του, ὁ ξυλουργὸς καὶ ὁ κτίστης θὰ ἐργασθοῦν ὀλιγώτερον.

Ἀπεδείχθη τότε ὅτι ἀπὸ ἐν ἀπρὶ δὲν ὀφθαίρουρ δυὸ τομάρια, καὶ ὅτι ἡ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως πληρωνομένη ἐργασία γίνεται εἰς βάρος τῆς ὑπὸ τῶν φορολογουμένων πληρωνομένης. Τοῦτο ἦτον ὁ θάνατος τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος, ὅπερ ἐπαρυσίασθη ὡς χίμαιρα καὶ ἀδικία συγχρόνως.

Καὶ ὅμως τὸ πρὸς κέρδος δικαίωμα, ὅπερ δὲν εἶναι εἰμὴ ἡ ὑπερβολὴ τοῦ πρὸς ἐργασίαν δικαίωματος, ζῇ ἀκόμη καὶ ἔχει ἀξίολογα.

Δὲν εἶναι κἄπως αἰσχρὸν τὸ πρόσωπον, ὅπερ βιάζει ὁ προστατευτικὸς τὴν κοινωνίαν νὰ λάβῃ;

Λέγει πρὸς αὐτήν· Πρέπει νὰ μοὶ δώσης ἐργασίαν, καὶ ἐργασίαν μάλιστα ἐπικερδῇ. Ἀνοήτως ποιῶν ἐδιάλεξα ἐργασίαν, ἥτις μὲ ζημιώνει δέκα τοῖς ἑκατόν· ἀλλ' ἂν ἐπιβάλλῃς εἴκοσι φράγκα φόρον εἰς τοὺς συμπολίτας μου καὶ τὰ δώσης εἰς ἐμέ, ἡ ζημία μου μεταβάλλεται εἰς κέρδος.

Λοιπὸν (τὸ συμπέρασμα), τὸ κέρδος εἶναι δικαίωμα, μοὶ τὸ ὀφείλεις.

Ἡ κοινωνία ἡ ὁποία ἀκούει τὸν σοφιστὴν τοῦτον, ἡ ὁποία υποβάλλεται εἰς φόρους ἵνα τὸν εὐχαριστήσῃ, ἡ ὁποία δὲν ἐννοεῖ ὅτι ἡ ἐξ ἐργασίας τινὸς ζημία εἶναι πάντοτε ζημία, καὶ ἂν τὴν ἀναλάβῃ ἄλλος, ἡ κοινωνία, λέγω, αὕτη εἶναι ἀξία τοῦ φορτίου, ὅπερ τῆς ἐπιθέτουσι.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.

Δῆλον λοιπὸν καθίσταται ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε λεχθέντων, ὅτι μὴ γινώσκειν τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν ἐστὶν ἐκχυβεῖσθαι ὑπὸ τοῦ ἀμέσου ἀποτελέσματος φαινομένου τινός· γινώσκειν δὲ αὐτὴν ἐστὶ κατανόειν καὶ προβλέπειν τὸ σύνολον τῶν ἀποτελεσμάτων.

Ἀπειρα ἄλλα ζητήματα ἡδυνάμην νὰ υποβάλω εἰς τὴν αὐτὴν θάσσαν. Ἀλλ' ὀπισθοδρομῶ πρὸ τῆς μονοτονίας ὁμοιομόρφου πάντοτε ἀποδείξεως· τελειῶν δὲ ἐφαρμύζων εἰς τὴν πολιτικὴν οἰκονομίαν ὅ,τι περὶ τῆς ἱστορίας ὁ Σιατωβριὰν λέγει·

«Δύο ὑπάρχουσι συνέπειαι ἐν τῇ ἱστορίᾳ· ἡ

μὲν ἄμεσος καὶ παρὰ χροῖμα γνωστὴ, ἡ δὲ μεμα-
κρυσμένη καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπαρτήρητος. Συ-
χνάκις ἀντιφάσκουσιν· αἱ μὲν προέρχονται ἐκ
τῆς πεπερασμένης ἡμῶν γνώσεως, αἱ δὲ ἐκ τῆς
αἰωνίου σοφίας. Τὸ ὑπὸ τῆς Προνοίας ὠρισμένον
ἀποτέλεσμα ἐμφανίζεται μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κό-
σμου ὡς τοιοῦτον θεωρούμενον. Ὁ Θεὸς ἐγείρε-
ται ὀπισθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἀρνεῖσθε ὅσον θέ-
λετε τὴν ὑπερτάτην βουλήν, μὴ παραδέχεσθε
τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀμφισβητεῖτε περὶ τῶν λέ-
ξεων, καλεῖτε δύναμιν ἢ λογικὴν τῶν πραγμά-
των, ὅπως θέλετε, ὅτι ὁ κοινὸς λαὸς καλεῖ Πρό-
νοιαν. Παρατηρεῖτε ὅμως μέχρι τέλους τὸ γεγο-
νός, καὶ θέλετε ἰδεῖ ἐξ αὐτοῦ προκύπτον τὸ ἐ-
ναντίον τοῦ προσδοκώμενου, ὅταν τὸ γεγονός
αὐτὸ δὲν ἐστηρίζετο ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τῆς ἡθικῆς
καὶ τῆς δικαιοσύνης.»

I. B.

Ἡ κ. Βίκτωρ Τιτσοῦ, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ Voyage
au Pays des Millions, ἐκδίδει κατ' αὐτὰς ἐν τῇ Correspon-
dant ἀξιολόγους ὁδοιπορικὰς ἐντυπώσεις, ὑπὸ τὸν τίτλον·
«Διὰ μέσου τῆς Αὐστρίας.» Ἐκ τοῦ νέου τούτου ἔργου
τοῦ εὐφυοῦς συγγραφέως ἀπεσπάρθη ἡ ἐπομένη ἀφήγησις
τῆς θλίψεως ὁδοιπορίας τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος τοῦ
Μεξικοῦ. Ὁ κ. Τιτσοῦ, συνδιαλεγθεὶς διὰ μακρῶν μετὰ τι-
νος ἐκ παιδικῆς ἡλικίας φίλου τοῦ Μαξιμιλιανού, ἐξήγα-
γεν ἐκ τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν ἑλθε, μελέτην περὶ τοῦ σε-
βαστοῦ μάρτυρος τοῦ Κουερετάρο πλήρη ποιήσεως καὶ
μεγαλείου.

Σ. τ. Δ.

ΑΠΟ ΜΙΡΑΜΑΡ ΕΙΣ ΚΟΥΕΡΕΤΑΡΟ

Τὸ Μιραμάρ ἀπέχει μίαν λεύαν τῆς Τεργέ-
στης, ἡ δὲ φέρουσα εἰς αὐτὸ ὁδὸς εἶναι μαγευ-
τικὴ ἀκολουθεῖ τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης,
ἥτις ὅτε μὲν εἰσχωρεῖ ὅτε δὲ ἐξέρχεται ἡ καμπυ-
λοῦται, περιβαλλομένη πάντοτε ὑπὸ λευκοῦ ἀ-
φροῦ, ὡς τὸ ἄκρον μεγαλοπρεποῦς μανδύου ὑπὸ
λευκοῦ τριγάρτου κοσμουμένου. Ὅταν ἡ θά-
λασσα αὕτη δὲν εἶναι ἐξηγριωμένη ὡς μάγισσα,
ἔχει τι ὅμοιον πρὸς τὴν χάριν παρθένου, διότι
τὰ κύματά της εἶναι κυανὰ καὶ διαυγῆ, ἡ πνοὴ
τῆς ὁρσερὰ, ὁ ἥχος τῆς γλυκὺς ὡς στεναγμός.

Οἱ θαλάσσιοι λάροι περιῖπταντο ἀτάκτως ὑ-
περάνω ἡμῶν καὶ μακρὰν ἐπὶ τῆς θαλάσσης διήρ-
χοντο, ὡς φάσματα ναυαγισάντων σκαφῶν.
Πλησιέστερον λέμβοι τινὲς, ἀναπεπταμένα ἔχου-
σαι ἐρυθρὰ ἱστία, διέκοπτον ἀποτόμως τὴν ἁρ-
μονίαν τῶν σκιερῶν χρωματισμῶν τῆς τοποθε-
σίας ἐκεῖνης.

Πρὸς τὸ ὅρος ὑπάρχουσιν ἄπειροι ἐξοχικαὶ
οἰκίαι χαριέσταται καὶ κατάλευκοι, αἵτινες μα-
κρόθεν φαίνονται ὡς ὄμιλος γυναικῶν εὐθύμως
λουομένων, διὰ μέσου δὲ τοῦ φυλλώματος τῶν
πέριξ δένδρων δύναται τις νὰ θαυμάσῃ τὰς
μαρμαρίνας κλίμακας τῆς εἰσόδου καὶ τὰς με-
γαλοπρεπεῖς αὐτῶν προσόψεις, ἐνθα ἐπὶ τοῦ ἐ-
ξώστου πανταχόθεν ἐξαπλοῦνται τὰ ἀναρριχό-
μενα φυτὰ καὶ παρασκευάζουσιν εἰς τὰς χρυσὰς
μελίσσας καὶ τὰς ποικιλοχρόους χρυσαλλίδας
ἀληθῆ κλίμακα ἐξ ἀνθέων.

1. Πόλις τοῦ Μεξικοῦ.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ἐπὶ ἀκρωτηρίου γρα-
φικωτάτου, διακρίνεται τὸ μέγαρον τοῦ Μιρα-
μάρ· οἱ ὁδοντοῦτοι πύργοι του καὶ ἡ βαρεῖα ἀρ-
χιτεκτονικὴ του παρέχουσιν αὐτῷ τὴν σοβαρὰν
καὶ ὑπερήφανον ὄψιν φρουρίου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία τοῦ μεγάρου τούτου οὐ-
δέποτε ἐγένετο γνωστὴ καὶ ἐπληροφόρηθη λεπτο-
μερῶς τὰ κατ' αὐτὴν παρὰ τινος παιδιόθεν φίλου
τοῦ Μαξιμιλιανού, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἀναγνώ-
στης θέλει αἰσθανθῆ ἐνδιαφέρον μανθάνων αὐτὴν.

Κατὰ τὸ 1856 ὁ νεαρὸς ἀρχιδούξ ἐναυάρχει
τοῦ αὐστριακοῦ στόλου, ὅστις ὀφείλει εἰς αὐ-
τὸν πάσας αὐτοῦ τὰς νίκας· τότε δὲν ἐσκέπτε-
το περὶ τοῦ Μιραμάρ, οὔτε ὑπέθετεν ὅτι ἤθελε
ποτὲ γίνεαι διοικητὴς τῶν Λομβαρδικῶν ἐπαρ-
χιῶν. Εἶχεν ἤδη ταξειδεύσει εἰς τὴν Ἑλλάδα
καὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, εἶχε διατρέξει τὴν Ἰ-
σπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν Σικελίαν,
εἶχεν ἐπισκεφθῇ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Παλαι-
στίνην, καὶ ἐπειδὴ ἡγάπα τὴν θάλασσαν ἐξελέ-
ξατο, ὡς οἱ θαλασσοπόροι, τόπον διαμονῆς τὴν
Τεργέστην. Συχνάκις ἐν καιρῷ τρικυμίας εἰσέρ-
χετο ἐντὸς λέμβου καὶ ῥιπτόμενος μεταξὺ τῶν
κυμάτων, ἠρέσκετο μόνος νὰ ὑπερνικᾷ τοὺς κιν-
δύνους. Ἀλλ' ἡμέραν τινὰ, ὅτε ὁ ἄνεμος τῆς ἁρ-
κτου ἔπνεε σφοδρῶς, τὸ πλοιάριόν του ἀνερπά-
σθη ὡς πτερὸν καὶ παρεσύρθη πέραν τοῦ Γιγνιά-
νου ἀκρωτηρίου. Τὴν παραλίαν ἐκείνην δὲν τὴν
ἐτάραττεν ὁ ἄνεμος· τὰ ὕδατα ἦσαν ἥσυχά καὶ
ἀκίνητα ὡς λίμνης. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀποβὰς εἰς
τὴν ξηρὰν εὗρε τὸ μέρος τοῦτο τόσον ὥραϊον
καὶ τὴν θέαν τόσον μαγευτικὴν, ὥστε ἀπεφάσι-
σε νὰ κτίσῃ μικρὰν τινα ἀλιευτικὴν οἰκίαν καὶ
ἀγοράσας τὸ γήπεδον ἤρχισε νὰ κάμνῃ δοκιμὰς
ἐγκλιματισμοῦ ξενικῶν φυτῶν, βέβαιος ὢν περὶ
τῆς ἐκτάκτου γονιμότητος τοῦ ἐδάφους, ὅπερ
ἦτο ὅλον ἐκτεθειμένον πρὸς μεσημβρίαν. Ὅτε
τὸ ἐπὶν ἔτος ἐνυμφεῖτο τὴν θυγατέρα τοῦ βα-
σιλέως τῶν Βέλγων, ἡ χρυσὴ ῥάβδος, ἣν ἐκό-
μισεν αὐτῷ ἡ ἡγεμονία, μετέβαλεν ὡς διὰ μα-
γείας τὴν καλύβην ἐκείνην εἰς ἀνάκτορον ἄξιον
βασιλείας.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Μαξιμιλιανὸς
κατεγίνετο πολὺ περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐ-
τὸς συνέλαβε τὴν ιδέαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ
θαυμαστοῦ εὐκτηρίου οἴκου (église votive), ὅ-
στις θεωρεῖται σήμερον ἐν τῶν κοσμημάτων τῆς
Βιέννης. Ἡθέλησε λοιπὸν δι' ἰδίας χειρὸς νὰ χα-
ράξῃ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Μιραμάρ. Ἀλλ' εἰ καὶ
αἱ ἐργασίαι διηυθύνοντο μετὰ δραστηριότητος,
τὸ 1858, ὅτε κατέλειπε τὴν Λομβαρδίαν, μόνον
ἡ ἀγροτικὴ οἰκία, ἥτις ὑφύεται ἐπὶ τῆς κορυ-
φῆς τοῦ λοφίσκου, εἶχε περατωθῇ. Κατοικήσας
ἐκεῖ μετὰ τῆς συζύγου του εὗρε τὸ ἐνδιαίτημα
ἐκεῖνο τοσοῦτον μαγευτικόν, ὥστε καὶ ὅτε τὸ
μέγαρον ἐπερατώθη δὲν ἠθέλησε νὰ καταλείψῃ
τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν.

Φαντάσθητε μεγάλην ἐξοχικὴν οἰκίαν κεκα-
λυμμένην ἀπὸ αἰγολόφωκα καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας
περιελίσσονται οἱ ἀνθοστόλιστοι κλάδοι τῶν
κλιματῶν, περικυκλουμένην ἀπὸ ἄλση καμε-
λιῶν καὶ ῥοδοδάφνων, αἵτινες σκιαζοῦσιν αὐ-
τὴν μυστηριωδῶς ὡς παραπετάσματα. Πόσον
γλυκεῖα θὰ ἦτο ἡ ζωὴ εἰς τὸ μονῆρες ἐκεῖνο
οἶκον, ἐνθα τὰ ἄνθη διέχυνον ἀφρόνως τὴν
εὐωδίαν τῶν καὶ τὰ πτηνὰ τὰ ἀρμονικὰ αὐ-
τῶν κελαδῆματα, ἐν τῇ γλοερᾷ καὶ χαριεστά-
τῃ ἐκείνῃ φωλεᾷ, ἐν ᾗ ὁ ἀτυχὴς Μαξιμιλιανὸς
εἶχεν ὑπεράνω του τὸν οὐρανόν, τὴν θάλασσαν
ὑπὸ τοὺς πόδας του καὶ ἀγνὴν ἀγάπην ἐν τῇ
καρδίᾳ! Ὁ Μαξιμιλιανὸς εἶχε πραγματοποιήσει
τὸ ὄνειρον τῶν νεωτέρων χρόνων· μιὰς καλύβης,
μιὰς καρδίας καὶ θηλαστικῶν πλήρους. Ἡ γεν-
ναιοδωρία μάλιστα τοῦ πρίγκηπος τούτου κα-
θίστα τὸ τελευταῖον στοιχεῖον τοῦτο τῆς εὐ-
δαιμονίας ἀπαραίτητον, διότι ἡγάπα νὰ περι-
στοιχίζεται ὑπὸ καλλιτεχνῶν, ὑπὸ λογίων, ὑπὸ
σοφῶν ἀνδρῶν, προσεφέρετο μετὰ μεγάλης φι-
λοφροσύνης πρὸς αὐτοὺς, μὴ λησμονῶν καὶ τὰ μι-
κρὰ ἐκεῖνα δῶρα, ἅτινα τοσοῦτον συντείνουσιν
εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς φιλίας. Ὡ! ἐὰν αἱ
δενδροστοιχίαι αὗται ἠδύναντο νὰ ὀμιλήσωσιν,
ἐὰν οἱ θάμνοι ἠδύναντο νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅσα
εἶχον ποτὲ ἀκούσει, ἠθέλωμεν τότε δυνηθῇ νὰ
εἰσδύσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκείνην καὶ ἠθέλωμεν
αἰσθανθῇ πόσον εὐγενεῖς ἰδέας καὶ πόσον μεγά-
λα σχέδια ἐνέκλειεν αὐτὴ.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς εἶχε πρὸ πάντων γενναίαν
καρδίαν. Ἡ μνήμη αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον εἶ-
ναι σεβαστὴ εἰς τὰς Λομβαρδικὰς ἐπαρχίας, ὅς
ἐκυβέρνησεν ὡς φίλος καὶ ὡς πατήρ, εἰς δὲ τὸ
Μεξικὸν ὅπου δὲν ἠθέλησε νὰ βασιλεύσῃ ὡς κα-
τακτητῆς, οἱ Ἰνδοὶ τῶν περιχώρων τοῦ Κουε-
ρετάρο δὲν κτίζουσιν οὐδὲ καλύβην χωρὶς νὰ
θέσωσιν ὡς φυλακτήριον ἐν αὐτῇ λίθον ἐκ τοῦ
λόφου ἐνθα ἐτουφεκίσθη. Ὅτε τὸ φέρετρόν του
ἐφθάσεν εἰς Τεργέστην ἡ συγκίνησις ἦτο βαθυ-
τάτη, τὰ ἐργαστήρια ἐκλείσθησαν, πᾶσα ἐργα-
σίαι διεκόπη καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς δὲν ἀπῆντα τις
εἰμὴ ἄνδρας πενθηροῦντας καὶ γυναικὰς ὀρη-
νοῦσας. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη αἱ κατώτεροι τάξεις τοῦ
Σλαβικοῦ λαοῦ δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἁ-
πέθανεν. «Θὰ ἐπανέλθῃ! ἔλεγον, θὰ ἐπανέλθῃ!»

Ἀλλ' ὅταν ἀνχολογισθῇ τις πόσον εὐδαίμονα
ζωὴν διῆγεν ἐνταῦθα, ὅταν ἀνατρέξῃ εἰς τὸ πα-
ρελθὸν ἐκεῖνο, οὐ τινος αἰῶρα παρήρχοντο ἡτύ-
χως, ἀνευ φόβου, ἀνευ μερίμνης, ὅταν σκεφθῇ
ὅτι αὐτὸς δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ ὅτι ἐκεῖνη ἁ-
πέθανε, καίτοι εὐρισκομένη μετὰ τῶν ζών-
των, δὲν δύναται νὰ διέλθῃ τὰς κιγκλίδας τῆς
εἰσόδου χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ θλίψιν ἀπεριόριστον,
δὲν δύναται νὰ διατρέξῃ τοὺς μαγευτικοὺς ἐ-
κείνους κήπους χωρὶς ν' ἀναπολήσῃ σκηνὰς οἰ-
κικῆς εὐδαιμονίας.

Ἐπὶ τὰς δενδροστοιχίας ἐκεῖνας, ἐνθα τὸ φῶς
διαχύνεται ἀμυδρὸν καὶ πρασινωπὸν, ἡ φαντα-
σίαι νομίζει ὅτι διακρίνει εἰσέτι ἐξαφανιζόμενον
ζεῦγος συνηνωμένον. Εἶναι παράδεισος ἀπολε-
σθεῖς, ἐνθα, ὡς καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ἡ Εὐα ἡμάρ-
τησε πρώτη· διότι ὁ ὄφις τῆς ὑπερηφάνειας ἀ-
πηυθύνθη πρῶτον εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔλαβε
τὸν καρπὸν, τὸν ἐγεύθη καὶ τὸν προσέφερεν εἰς
τὸν ἄνδρα τῆς. Ἡ κερχλή τῆς νεαρᾶς ἀρχιδου-
κίσσης ἠσθάνετο διψᾶν στέμματος καὶ δόξης.
Ἀρηγούμενοι τὸ τρομερὸν δῶμα τοῦ Μεξικοῦ,
οἱ μέλλοντες ἱστορικοὶ θὰ ἀναζητήσωσι τὴν γυ-
ναῖκα.

Ἄλλ' αἱ εἰσέλθωμεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο,
ὅπερ διήγειρεν ἐν Βιέννῃ ζηλοτυπίαις τόσω μάλ-
λον ζωηράς, ὅσον ὁ Μαξιμιλιανὸς ἦτο ὁ δημο-
φιλέστατος ἀνὴρ τῆς Αὐστρίας. Ἡ εἰσόδος εἶναι
ἐλευθέρα καὶ δὲν ἔχει τις ἀνάγκη νὰ ἀναγγεί-
λῃ οὔτε τὸ ὄνομά του, οὔτε τοὺς τίτλους του,
διότι ἐρχεται ἐνταῦθα ὡς εἰς τόπον προσκυ-
νήματος.

Εἰς τὸ προαύλιον, δωδεκὰς δοράτων μαρτυρεῖ
ὅτι ὁ οἶκος οὗτος εἶναι τὸ ἐνδιαίτημα βασιλικοῦ
πρίγκηπος· ἀλλ' ἡ θέα τῶν πολεμικῶν τούτων
ὄπλων τῶν καταλλήλων μόνον πρὸς στολισμὸν,
μετριάζεται ἔτι μάλλον ὑπὸ κρήνης, πρὸς τὴν κλί-
νουσι τὴν κερχλήν δύο περιστρεφά εἰς τὰς
πτέρυγας ἀναπεπταμένας· εἰς τὸ βάθος τὸ πα-
ράθυρον, ὡς περιθώριον ἀριστουργήματος ζω-
γραφικῆς, περικλείει τὸν κόλπον τῆς Τεργέστης
καὶ ἀποτελεῖ οὕτω κόσμημα ἐξαισίον. Τὸ δὲ
σπουδαστήριον καὶ ὁ παρακείμενος κοιτῶν, εἶ-
ναι ἀκριβῆς ἀπομίμησις τῶν δύο θαλαμίσκων,
οὓς ὁ Μαξιμιλιανὸς κατεῖχεν ἐν τῇ φρεγάτῃ
Νοβάρα, ἥς ἐπιβάντων περιέπλευσε τὴν γῆν.
Ἐπὶ τοῦ γραφείου ὑπάρχει κομψὸν μικρογρά-
φημα τῆς αὐτοκρατορίας Καρλόττας, ἡ δὲ βί-
βλιοθήκη περιέχει πλεῖστα βιβλία ἐπιστημονικὰ
καὶ περιγραφὰς ταξειδίων εἰς διαφόρους γλώσ-
σας, διότι δεκαοκταετὴς ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐγνώ-
ριζε τὴν γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, τὴν ἰταλικὴν,
τὴν ἰσπανικὴν, τὴν οὐγγρικὴν, τὴν σλαβικὴν,
τὴν ἐλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν· τέλος οἱ
ἀνδριάντες τοῦ Δάντου, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Σαίξ-
σπέρου καὶ τοῦ Ὀμήρου συμπληροῦσι τὸν καλ-
λωπισμὸν τοῦ δωματίου τούτου, οὐ τινος ἢ ὅλη
διάταξις εἶναι ἀπλὴ μὲν ἀλλὰ κομψοτάτη. Εἰς
τὸ δωματίον τοῦτο, ἐξ οὗ βλέπει τις τὴν θά-
λασσαν, τῆς ὁποίας ἡγάπα τὸ ἀχανὲς μεγα-
λεῖον, συνέγραψεν ὁ Μαξιμιλιανὸς τοὺς τέσσαρας
τόμους τῶν πονημάτων αὐτοῦ, δηλαδή τῶν ἀ-
πομνημονευμάτων, τῶν ὁδοιπορικῶν ἀπανθι-
σμάτων, τῶν ἀφορισμῶν καὶ τῶν ποιημάτων
αὐτοῦ, δὲν γνωρίζω δὲ οὐδεμίαν ἄλλην τοποθε-
σίαν τοσοῦτον καταλλήλως ἐκλελεγμένην πρὸς
βεμβασμὸν, πρὸς σκέψιν, πρὸς σπουδὴν καὶ πρὸς
μόνωσιν· διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἐμπνεύσεις αὐτοῦ ἡ-

σαν τοσοῦτον ἐπιτυχεῖς, ὥστε ἡ Γερμανία ὅλη ἀπέδωκεν δημοφώνως εἰς τὸν ἀρχιδούκα τὸν στέφανον τῶν βασιλείων τῆς ποιήσεως, πολὺ ἐλαφρότερον καὶ ὀλιγώτερον εὐθραυστον ἢ τὸν τῶν ποιητικῶν βασιλείων. Ὁ Μαξιμιλιανὸς πρὸς τοῦτοις ἦτο γλαφυρώτατος εἰς τὰς περιγραφάς, παρετήρει μετ' ἀκριβείας καὶ λεπτότητος καὶ ἔγραφε μετὰ χάριτος καλλιτεχνικῆς. Τεκμήριον τοῦτου εἶναι ἡ συμβουλὴ, ἣν ἀποτείνει εἰς τοὺς περιηγουμένους, ὡς αὐτὸς, χάριν εὐχαριστήσεως: «Περιηγηταί, θέλετε νὰ κρίνῃτε πόλιν τινὰ πρὶν ἢ εἰσέλθετε εἰς αὐτήν; Ἐὰν ἴδῃτε ἀνυψούμενα ὑψηλὰ καὶ πεπαλαιωμένα κωδωνοστάσια καὶ θόλους ἀκτινοβολούντας, εἰσέλθετε, θέλετε εὖρει μνημεῖα τέχνης καὶ μεγάλας ἀναμνήσεις· ἀλλ' ἔὰν παρουσιάζηται εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας ἄνευ μεγάλων οἰκοδομῶν, μὴ εἰσέλθῃτε, διότι δὲν θὰ ἀπαντήσετε εἰμὴ οἰκίας καὶ ὁδοὺς ὁμοιόμορφους καὶ μονοτόνους· μὴ εἰσέλθῃτε, ἐκτὸς ἔὰν ἡ σάκχαρις καὶ ὁ θάμβας ἐνδιαφέρουσιν ὑμᾶς πλέον ἢ πάντα τὰ λοιπὰ. Ἐὰν μακρόθεν διακρίνῃτε καπνοδόχους ὑπερμεγέθεις, φύγετε μακρὰν ὡς ἂν ἐβλέπετε ἀνεμομύλους, διότι αἱ μᾶλλον δυσάρεστοι ἐξ ὅλων τῶν πόλεων εἶναι αἱ βιομηχανικαί, αἵτινες φονεύουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἵνα μεταβάλῃσι τὸν ἄνθρωπον εἰς μηχανήν.»

Ἡ Ἰταλία ἦτο δι' αὐτὸν ἀντικείμενον λατρείας, ἐθεώρει δὲ τὴν Νεάπολιν, ἣν μετ' ἐνθουσιασμοῦ περιέγραψεν, ὡς τεμάχιον τοῦ παραδείσου πεσὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἰς τὴν αἵθουσαν τῆς ὑποδοχῆς εἰσὶν ἀνηρτημένοι αἱ εἰκόνες τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αὐτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας, εἰς δὲ τὸν κοίτηνα τοῦ ὕπνου αἱ τοῦ Ναπολέοντος Γ' καὶ τῆς Εὐγενίας. Τὸ παρεκκλήσιον ὠκοδομήθη κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναΐδίου.

Τὸ πρῶτον πάτωμα περιέχει συλλογὴν ὁλόκληρον ἀρχαίων ἔργων ζωγραφικῆς καὶ εἰκόνων διαφόρων προσώπων. Οὕτως ἐν τῷ δωματίῳ, τῷ καλουμένῳ τοῦ αὐτοκράτορος, εὐρίσκει τις Πῖον τὸν Θ' καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ τὴν βασίλισσαν Ἰσαβέλλαν· ἐπίσης παρατηρεῖται ἔργον τι τοῦ Ῥαφαήλ καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας γεγλυμμένος ἐπὶ ῥοδοξύλου· τέλος ἡ αἵθουσα τοῦ συνδιαλεκτηρίου εἶναι κεκαλυμμένη ἀπὸ τοιχογραφίας παριστώσας τὴν ἱστορίαν τοῦ Μιραμάρ, τὴν ἀφιξίν τῶν Ῥωμαίων, τὴν ὑποδοχὴν Λεοπόλδου τοῦ Α' εἰς Τεργέστην, τὴν Μεξικανικὴν πρεσβείαν παρουσιάζομένην ἐνώπιον τοῦ Μαξιμιλιανοῦ καὶ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκιπος τοῦτου εἰς Μεξικόν. Ὅπως δὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν μέγαρον τῆς Βιέννης ἔχει τὴν αἵθουσαν τοῦ θρόνου, οὕτω καὶ τὸ Μιραμάρ ἔχει τὴν ἰδικήν του. Ἡ δὲ κλίμαξ, κατεσκευασμένη ἀπὸ ξύλου γλυπτοῦ, εἶναι βυθμοῦ γοτθικοῦ γερμανικοῦ, φέρουσα ἀνδριάντας κρατοῦντας λυχνοστά-

τας, καὶ οἱ τοῖχοι καλύπτονται ἀπὸ τρόπαια Ἰνδικά, κομισθέντα ἐκ τῶν νήσων τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἡγάπα τοσοῦτο τὸ ἐν Μιραμάρ μέγαρόν του ὥστε κατέστησεν αὐτὸ ἄσυλον ἄξιον νὰ κατοικηθῇ ὑπὸ ἡγεμόνος ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμάς. Ἐὰν δὲ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν ὑπάρχει ἀμοιβή τις διὰ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀδίκως παθόντας, εἶναι θεοδαίως ἐπιτετραμμένον εἰς αὐτὸν νὰ ἐπισκέπτηται ἐνίοτε τὰς δενδροστοιχίας τὰς ὁποίας ἐφύτευσεν, ὅπως ἀναζητῇ τὰ ἔλχνη τῆς ἀτυχοῦς Ὁφελίας.

Καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Μεξικῷ αἱ μόναι στιγμαὶ τῆς ἀνέσεώς του ἦσαν ὅσαι ἀφιέρωνε διὰ τὸ Μιραμάρ· διότι διεύθυνε τὰ τῆς προτέρας αὐτοῦ κατοικίας, ὡς ἔαν ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἐπανέλθῃ. Ὅθεν μὲ πᾶν ταχυδρομεῖον ἔπεμπε διατάγας ὁτὲ μὲν νὰ μεταθέσῃσι τὰ φυτὰ ἀνθόνος τινος, ἢ νὰ καλλωπίσῃσι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ δωματίον, ὁτὲ δὲ νὰ κάμῃσι ποῦ μὲν προσθήκας, ποῦ δὲ ἐπισκευάς· ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ Μιραμάρ ἦτο δι' αὐτὸν ἡ ῥάβδος καὶ ὁ πῖλος τοῦ ποιμένου, ὅστις ἐγένετο βασιλεὺς, διότι ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ, ἀνακαλοῦσα τὴν παρελθούσαν εὐδαιμονίαν του, ἐμετρίαζε τὰς θλιβεράς ἀνησυχίας τοῦ παρόντος.

Τὴν 10 Ἀπριλίου τοῦ 1864 ἡ Μεξικανικὴ πρεσβεία, ἡ ἐπιφορτισθεῖσα νὰ προσφέρῃ αὐτῷ τὸ στέμμα τοῦ Μεξικοῦ, ἔφθασεν εἰς Μιραμάρ. «Ἐρχόμεθα, εἶπεν ὁ Δὸν Γουτιερρέζ τῆς Ἑστιάδας, νὰ σᾶς παρκαλέσωμεν ὅπως εὐαρεστηθῇτε νὰ καθέξῃτε τὸν θρόνον τοῦ Μεξικοῦ, ἔνθα προσκαλοῦσιν ὑμᾶς αἱ εὐχαὶ λαοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατασπαρτασμένου ὑπὸ τοῦ πολέμου, διότι γνωρίζομεν ὅτι κέκτησθε τὸ μυστήριον τοῦ νὰ κατακτᾶτε τὰς καρδίας καὶ τὴν δυσχερῆ τέχνην τοῦ κυβερνᾶν.»

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀπήντησεν ὅτι θέλει ἐκπληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Μεξικανῶν καὶ ὅτι ἡ κυβερνήσις αὐτοῦ ἔσται φιλελευθέρη καὶ συνταγματική. «Θέλω δεῖξει, προσέθηκεν, ὅτι ἡ ἐλευθερία συνδυάζεται μετὰ τῆς τάξεως· θέλω σεβασθῇ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἐπιβάλλῃ τὸ σέβας πρὸς τὴν τάξιν.»

Ὁ Δὸν Γουτιερρέζ εὐχαρίστησε τότε τὸν ἀρχιδούκα ἐν ὀνόματι τοῦ Μεξικανικοῦ ἔθνους, μετ' ὃ ὁ αὐτοκράτωρ ὠρκίσθη ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι θέλει ἐργασθῇ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ὑπηκόων του καὶ ὅτι θέλει προστατεύει τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Δὸν Γουτιερρέζ ἔδωκεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἐν ὀνόματι τῆς πρωτεύουσας τοῦ Μεξικοῦ τὸν ὅρκον τῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα πίστεως, ὁ δὲ Μαξιμιλιανὸς ἐναγκαλισθεὶς αὐτὸν ἐκρέμασεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του τὸ παράσημον τοῦ τάγματός τῆς Γουαδελούπης, ὅπερ τότε εἶχε συστήσει.

Τρεῖς δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα τὸ αὐτοκρατο-

ρικὸν ζεύγος κατέλειπε τὸ αὐστριακὸν ἔδαφος καὶ λίαν πρῶτ' ἤρχισεν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Τεργέστης καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μιραμάρ κινήσεις ἀσυνήθους· διότι πανταχόθεν συνέρρεον ἵνα ἀποχαιρετήσῃσι τὸν προσφιλέστατον τῶν ἀρχιδουκῶν, ἡ δὲ Νοβάρη καὶ ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα Θέμις ἦσαν προσωρμισμένοι ἐν τῷ λιμένι καὶ πλησίον αὐτῶν ἐξ αὐστριακῶν ἀτμόπλοια τοῦ Λόυδ, πεπληρωμένα θεατῶν.

Τὴν 17^{ην} ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, ὁ αὐτοκράτωρ, ὁδηγῶν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὴν σύζυγόν του καὶ ἑτοιμος πρὸς ἀπόπλουν, εἰσῆλθεν εἰς τὰς αἰθούσας, ἔνθα περιέμενον αὐτὸν εἴκοσι περίπου σωματοεῖς ἵνα τῷ ἀποτεινῶσιν ἀποχαιρετήριους εὐχάς· ἡ συγκίνησις αὐτοῦ ἦτο καταφανής, ὅτε δὲ ὁ δῆμαρχος τῆς Τεργέστης τῷ ἐξέφρασε τὴν θλίψιν, ἣν ἡ πόλις ὀλόκληρος ἡσθάνετο κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, ἀλλ' ἐναγκαλισθεὶς τὸν δῆμαρχον καὶ θλίψας τὴν χεῖρα τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν, ἐψιθύρισε ταπεινῇ τῇ φωνῇ· «Προαισθάνομαι ὅτι δὲν θὰ ἐπανῖδω πλέον τὸν τόπον τοῦτον!»

Ἡ μεγαλόφρων καὶ ποιητικὴ αὕτη φύσις εἶχεν ἐνίοτε προαισθήσεις παραδόξους· αἴφνης θλιβεραὶ ἰδέαι κατελάμβανον αὐτὸν καὶ τὸν ἐβύθιζον εἰς θλίψιν βαθυτάτην· οὕτω τὸ ὁδοιπορικὸν ἡμερολόγιόν του εἶναι πλήρες σκέψεων μελαγχολικῶν. «Ἡ γῆ εἶναι τόσον στενὴ, λέγει πού, καὶ ὅμως πόσον βιαιῶς τινάζεται τις ἐπ' αὐτῆς καὶ ρίπτεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Εὐδαίμονες ὅσοι ἐπανευρίσκουσιν ἀλλήλους!»

Τέλος καὶ ἦν στιγμὴν αἱ ΑΑ. ΜΜ. εἰσῆρχοντο εἰς τὴν λέμβον, ἣν ἡ πόλις τῆς Τεργέστης μεγαλοπρεπῶς εἶχε προετοιμάσει δι' αὐτάς, ἐκὰς τὸν βολαὶ τηλεβόλου ἀντήχησαν εἰς τὰ πέριξ, ἐνῷ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας χειρῶν ἔσειον τοὺς πῖλους καὶ τὰ μανδύλια εἰς τὸν ἀέρα.

Οὕτω λοιπὸν, ὁ Μαξιμιλιανὸς καὶ ἡ Καρλόττα ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ τῆς Νοβάρης, ἣτις εἶχεν ἀνυψωμένους τὰς Μεξικανικὰς σημαίας, καὶ περὶ τὴν 4^{ην} τὰ δύο σκάφη δὲν διεκρίνοντο πλέον· τότε δὲ μόνον τὸ πλήθος ἐσκέφθη νὰ ἀπέλθῃ τῆς παραλίας ὅπου ἵστατο προσηλωμένον. Ὅσοι εἶχον τηλεσκοπία μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς διεκρίναν κατωρότητα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἄνθρωπον, ὅστις ἐστραμμένος πρὸς τὴν ξηρὰν, εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ Μιραμάρ, καὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Μαξιμιλιανόν.

Ἀφοῦ δὲ ἡ Νοβάρη παρέπλευσε τὴν Ἰζμακὴν, ἐφθασε τὴν 28^{ην} Μαΐου ἀπέναντι τῶν Μεξικανικῶν παραλίων καὶ προσωρμίσθη εἰς Βέρα Κρούζ. Ἐνταῦθα ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα προσεδόκων ὅτι ἤθελον ὑποδεχθῇ αὐτοὺς μετὰ πομπῆς βασιλικῆς, ἀλλ' οὐδεμία προετοιμασία εἶχε γίνῃ, οὐδὲ τοῦλάχιστον ἡ ἐπίσημος, καὶ τοὶ δὲ ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα Θέμις εἶχε προπο-

ρευθῇ ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀφιξίν τῶν ΑΑ. ΜΜ., ἡ πόλις ἐφαινετο ἀδιαφοροῦσα· ὅθεν αἱ προσδοκίαι αὐτῶν μεγάλως ἐψεύσθησαν. Ἐν τούτοις ὁ ὑποναύαρχος Μπὸς προσεπάθησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ πράγματα δίδων τὰς ἀπαιτούμενας διατάγας πρὸς διοργανισμὸν μικρᾶς τινος τελετῆς, εὐκόλως ὅμως ἐννοεῖ τις ἐκ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἰθαγενῶν, πόσον ὀλίγον μετεῖχον τῆς διαδηλώσεως ταύτης, διότι οἱ Μεξικανοὶ οὗτοι, τοὺς ὁποῖους παρέστησαν εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸν ὡς προσκαλοῦντας μετ' ἐνθουσιασμοῦ βασιλεῖα, ἀπεδέχοντο αὐτὸν τόσον προθύμως ὅσον καὶ οἱ βάρβαροι τοῦ μύθου!

Ἀπὸ τῆς Λόμα Ἀλτα ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ ἀθλίου τινὸς ὀχήματος ἀγγλικοῦ, ὥστε τὸ ταξίδιον τοῦτο ὁμοιάζει μᾶλλον πρὸς ἀποδημίαν τυχοδιωκτικὴν ἢ πρὸς ἔλευσιν αὐτοκράτορος. Διελθὼν δὲ τὴν Ὀριζάδαν καὶ τὴν Πουέβλαν εἰσῆλθε τῇ 12^ῃ Ἰουνίου εἰς Μεξικόν, ἔνθα περιέμενον αὐτὸν ὑποδοχὴ θεατρικὴ, ἣτις οὐδόλως τὸν εὐχαρίστησε· τὸ ἐσπέρας δὲ, ὅτε τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεύγος εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖόν του, τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν θεωρειῶν ἦσαν κενά. Τέλος τὸ ἐν Chal-pultepec ἀνάκτορον τῶν ἀντιβασιλέων τὸ προσδιορισθὲν δι' αὐτοὺς, μὴ ὂν διόλου ἄνετον, ἠδύνατο μᾶλλον νὰ θεωρηθῇ ὡς οἶκος δευτερευούσης τάξεως ἢ ὡς ἀνάκτορον αὐτοκρατορικόν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων συνεβούλευσαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἐπιχειρήσῃ ταξίδιον διὰ μέσου τῆς αὐτοκρατορίας του, ὅπως γνωρίσῃ ἐκ τοῦ συνεγυγὺς τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπηκόων του· ἀλλὰ τί εἶδες; Χώραν ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ἄνευ δόλων, ἄνευ σχολείων, ἀγρίαν, ἐνθα ἡ ληστεία μόνη ἐβασίλευεν. «Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι, ἀπήντησε Μεξικανὸς τις, ὑπὸ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ ἐρωτηθεὶς, οὐδὲν εἶναι ὀργανισμὸν ἐκτὸς τῆς κλοπῆς.» Καὶ ἀληθῶς ἐκλεπτον πανταχοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα, καὶ μέχρι τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ βασιλέως δωματίων. Μετὰ τινα ὑποδοχὴν τῶν στρατηγῶν, ἐγένετο ἄφαντον ἀπὸ τῆς τρυπῆς τὸ βεβόλβερ αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο τεχνουργημένον ἐκ χρυσοῦ με λαβὴν ἐλεφαντίνην, καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ἀπόλωσε δύο ὠρολόγια διολισθήσαντα εἰς τὰς εὐλυγίστους χεῖρας τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς. Τοιαύτη δ' ἦτο ἡ Μεξικανικὴ ἐπιδησιότης ὥστε ὁ Λοπέζ, ὢν τότε διοικητὴς τῶν ἀνακτόρων, καὶ θέλων νὰ δώσῃ δαῖγμα αὐτῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα, προέτεινε νὰ κλέψῃ ἀπαρτηρήματα καὶ ἐν διαστήματι δύο μόνον ὥρων οἰονδήποτε ἀντικείμενον ἤθελον προσδιορίσει ἐπὶ τοῦ γραφείου· ἐβεβαίωσε μάλιστα ὅτι ἠδύνατο νὰ κλέψῃ καὶ τὸ γραφεῖον αὐτοῦ, καὶ ὁ Μαξιμιλιανὸς διεσκέδαζεν ἀκούων τὰς ἀστειότητας ταύτας.

Ἀφοῦ δὲ μετὰ πολλοὺς κινδύνους ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς περιουσίας του εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὁ

αυτοκράτωρ ἐψήφισε τὴν διαχώρασιν διαφόρων ὁδῶν, παρεχώρησεν ἀδείας πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμων, ἀνέγειρε σχολεῖα καὶ ἐθεμελίωσε Μεξικανικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὥρειων τεχνῶν. Διότι τοιαύτη ἦτο ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ὥστε κατηγοροῦν αὐτὸν ὅτι κλείεται ἐπὶ ἡμέρας βλοκλήρους ὅπως τριχέυση πτηνὰ. Ἐνησχολήθη ἐπίσης πρὸς βελτίωσιν τῆς γεωργίας καὶ ἐχάραζεν ὁ ἴδιος τὸ σχέδιον μεγάλης βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς πόλεως, ἣν ἤθελε κτίσει ἐπὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ εἰς ἣν ἐμελλε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Μιραμάρ. Εἰς πάντα δὲ ταῦτα βοηθῶν νοήμονα καὶ ἀφωσιωμένον εἶχε τὴν σύζυγόν του, ἥτις εἰργάζετο μετ' αὐτοῦ, μάλιστα δὲ καὶ ἄνευ αὐτοῦ αὕτη συνέταττε διὰ γεγυμνασμένου καλὰμου τὰς ἐκθέσεις, αἵτινες ἐπέμποντο εἰς Εὐρώπην καὶ εἰς κρίσιμους περιβάσεις ἐγνώριζε νὰ διδῇ τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν, διότι ἦτο γυνὴ εὐφυῆς καὶ μεγαλόφρων. Ὅτε ὁ Μαξιμιλιανὸς συνέστησε τὸ παράσημον τῆς Ἀξίας, ὁ Βαζαὶν ἐν ὀνόματι τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἀπηγόρευσε εἰς τὴν Α.Μ. νὰ ἀναρτήσῃ τὸ παράσημον εἰς ταινίαν ὁμοίου χρώματος μετὰ τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς· ἀλλ' ἡ αὐτοκράτειρα ἀνεδέχθη νὰ ἀπαντήσῃ αὕτη εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἰδοὺ τίμη τρέπω· κολλήσασα μήκωνα ἐπὶ τεμαχίου χάρτου ἔγραψε κάτωθεν αὐτοῦ τοὺς δύο τοῦτους στίχους· «Παραδέχομαι ὡς χροῶμα τοῦ τάγματός μου τὸ χροῶμα τοῦ ἄνθους τούτου, ὅπερ, ὡς ὑποθέτω, ἐδημιουργήθη πρὸ τοῦ Τάγματος τῆς Τιμῆς.»

Ἄλλ' ἐνθ' ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ἦσαν ἀφιερωμένοι εἰς τὰς εἰρηνικὰς ταύτας ἀσχολίας, οἱ ὅπαδοι τοῦ Ζουαρέζ ἠύξανον ἀπαύστως, οἱ ἐπαναστάται ἐγένοντο τολμηρότεροι καὶ οἱ λησταὶ ἐξήσκουν ἀτιμωρητὴ τὸ προσοδοφόρον ἐπάγγελμά των πρὸ τῶν πυλῶν αὐτῶν τῆς πρωτεύουσας. Πρωῖαν καὶ ἐσπέραν ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα ὑπεβάλλετο εἰς τοιαύτας ἐρεύνας ὑπ' αὐτῶν, ὥστε ἡ τελωνειακὴ φρονητικὴ ἀπέβαινε περιττή, ὅπερ βεβαίως δὲν ἠυχαρίσται τοὺς τελῶνας.

Ὁ Μαρκήσιος Ῥαδεπόντ, μὴ φοβηθεὶς νὰ ταξιδεύσῃ, πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ληστῶν, δὲν κατῴρωσε νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖρας των εἰμὴ φοβέων διὰ τοῦ πολυκρότου πέντε ἢ ἑξ ἑξ αὐτῶν, ὁ δὲ πρεσβευτὴς τοῦ Βελγίου, ἀτυχέστερος ἢ μᾶλλον δειλότερος τούτου, σταλεῖς ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὴν εἰς τὸν ὀρόνον ἀνάβασιν Λεοπόλδου τοῦ Β', ἀπηλλάγη τοῦ βάρους τοῦ χρυσοῦ του καὶ ὅλων αὐτοῦ τῶν κιβωτίων. Ἐνεκα δὲ τῶν βιασποραγῶν τούτων ὁ Βαζαὶν μετὰ πολλὰς προσπάθειάς ἠνάγκασε τέλος τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποῦ αἱ ἄστυ καὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ὀφείλον νὰ θεωρῶσιν ὡς ληστὰς πάσας τὰς συμμορίας, αἵτινες διέ-

τρέχον τὴν χώραν ὠπλισμένοι, καὶ νὰ ἐφαρμόζωσιν ἐπ' αὐτῶν τὸν νόμον καθ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα· ἀλλ' ὁ αὐτοκράτωρ δὲν προέβλεπε ὅτι ἦτο ἡ ἴδια αὐτοῦ καταδίκη ἣν ὑπέγραφε.

Ἐν τούτοις τὸ τέρας τῆς Γαλλικῆς κατοχῆς προσήγγιζεν. Ὁ Ναπολέων, καιροφυλακτῶν ὅπως ἀποσυρθῇ ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο παιγνίδιον, εἶρε πρόφασιν τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἀνάκλησιν τοῦ στρατοῦ· ἀλλ' ὁ Μαξιμιλιανὸς, ὅστις ἐγνώριζε νῦν τὴν ἀληθῆ κατὰστασιν τοῦ Μεξικῶ καὶ προέβλεπε τοὺς κινδύνους, αἵτινες μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων ἀνέμενον αὐτὸν, ἐπεμψε τὴν αὐτοκράτειραν εἰς Εὐρώπην ὅπως ὑπενθυμίσῃ εἰς τὸν Ναπολέοντα τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς ὑποσχέσεις αὐτοῦ. Γνωστὸν εἶναι ὁποῖας ὑποδοχῆς ἐτυχεν ἡ αὐτοκράτειρα Καρλόττα εἰς τὸ Κερμαϊκόν. Ὅλοι αὐτῆς αἱ ἱκεσίαι, ὅλοι αἱ παρακλήσεις ἀπερρίφθησαν· καταλιποῦσα τοὺς Παρισίους, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ἐνθα ἐφάνησαν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ὀδυνηρᾶς ἀσθενείας τῆς.

Ἡ ἀτυχὴς Καρλόττα ἐβασκανίζετο διηκεῶς ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἐζήτουν νὰ τὴν δηλητηριάσωσι, καὶ μὴ δεχομένη οὔτε τροφὴν, οὔτε ποτὸν, ἐτρέφετο μόνον μετὰ ὀπωρικά. Εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν αἰθούσαν Πίου τοῦ Θ' καθ' ἣν ὦραν αὐτὸς ἐπρόγετο, ἤρπασεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὸν κύβαν τῆς σοκολάτας καὶ τὴν ἐρρόφησε παρευθὺς λέγουσα· «εἶμαι βεβαία ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δηλητηριασμένον.» Ἡθέλησε πρὸς τοῦτους νὰ συμμεθεῖν τοῦ γεύματος τοῦ Πάπα καὶ νὰ διανυκτερεύσῃ ἐν τῷ Βατικανῷ, διότι ὑπόπτενε ὅτι ἐζήτουν νὰ δηλητηριάσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ διέτριβεν· ὅθεν ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἀφῆσωσι νὰ κοιμηθῇ εἰς δωμάτιον πλησίον τοῦ κοιτῶνος Πίου τοῦ Θ' ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν μιᾶς τῶν κυριῶν τῆς συνοδείας τῆς. Τέλος κατῴρωσαν νὰ πέμψωσιν αὐτὴν εἰς Μιραμάρ, ὅπου ἡ κατὰστασις τῆς ἐφάνη ὅτι βελτιοῦται, διότι ἐνησχολήθη ἐκ νέου εἰς τὴν μουσικὴν, εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ εἰς ἀναγνώσεις. Ἐν τῇ δεισιδαιμονίᾳ αὐτῶν τὰ Σλαβικὰ φύλα τὴν ἐθεώρησαν ὡς ἀγίαν, καὶ δάκρυα συνήντων αὐτὴν αἱ ἀγαθαὶ γυναῖκες τῆς Ἰστρίας καὶ τῆς Δαλματίας ἐγονυπέτουν κατὰ τὴν διάβασίν τῆς.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κατὰστασις τῶν πραγμάτων ἐχειροτέρευεν ἐν Μεξικῷ, διότι ὁ Βαζαὶν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸν Μαξιμιλιανὸν εἰς τὴν τύχην του καὶ προστίμησε νὰ ρίψῃ τὰ τηλεβόλα καὶ τὰ πολεμοφόδια του εἰς τὸν Σεκίαν καὶ εἰς τὴν λίμνην Τεξκοκό, παρὰ νὰ τὰ ἀφῆσῃ εἰς τὸν Μαξιμιλιανόν· ἰσχυρίζονται μάλιστα ὅτι προέτεινεν εἰς τοὺς Ζουαριστὰς νὰ τοῖς παραδώσῃ τὸν αὐτοκράτορα ἀντὶ 50 χιλιάδων ταλλήρων περὶπου, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἐμελλεν ὁ Λοπεζ, συγγενὴς τοῦ Βαζαὶν ἐκ τῆς συζύγου του καὶ φίλος

στενὸς τοῦ Μαξιμιλιανοῦ, νὰ διεξαγάγῃ τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ταυτοχρόνως δὲ ἡ Γαλλικὴ κυβερνήσις προσεπάθησεν ἐπανεπιλημμένως νὰ καταπείσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ παραιτηθῇ. «Δὲν μὲ λανθάνουσιν αἱ δυσχέρειαι, αἵτινες μετὰ βάλλουν, ἀπεκρίθη οὕτως, ἀλλὰ θέλω ἐμμεῖναι ἀκλόνητος, διότι ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου εἰς Ἀσθενοῦργεῖος δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τὴν θέσιν του.»

Ἐν τούτοις μαθὼν ἤδη τὴν θλιβεράν ἀγγελίαν τῆς παραφροσύνης τῆς συζύγου του δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ μείνῃ πλέον ἐπὶ πολὺ εἰς Μεξικόν· ἐκείνο ὅμως ὅπερ ἐπεθύμει ἦτο νὰ σώσῃ τὴν ὑπόληψίν του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Εὐρώπην ὡς αὐτοκράτωρ καὶ οὐχὶ ὡς φυγάς, ἀφοῦ πρῶτον οἰκειοθελῶς ἤθελεν ἀποθέσει τὸ στέμμα· ὅθεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀπῆλθεν εἰς Ὀριζάβαν, ἐνθα περιέμενεν αὐτὸν ἡ κορβεττα *Δάνδολο*. Ἀλλ' οἱ περὶ αὐτὸν στρατηγοὶ τὸν κατέπεισαν νὰ μεταβάλῃ σχέδιον, ὑποσχόμενοι αὐτῷ στρατιώτας καὶ χρήματα, καὶ οὕτως ἐπανεπῆλθεν εἰς Μεξικὸν διακινδυνεύων ὅτι δὲν μένει εἰμὴ πρὸς τὸ καλὸν τοῦ Μεξικανικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι δὲν παρεκινεῖτο εἰς τοῦτο οὔτε ὑπὸ ἀτομικῶν οὔτε ὑπὸ πολιτικῶν συμφερόντων.

Ἡ ἀναχώρησις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐγκατέλειπε τὸ γάδιον ἐλευθέρου εἰς τοὺς Ζουαριστὰς, αἵτινες ἐνισχυθέντες ταχέως ἠτοιμάζοντο νὰ πολιορκήσωσιν αὐτὴν τὴν πρωτεύουσιν· «Θέλω ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς δοκιμασίας ταύτης», εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις καὶ ἐν μέσῳ ὅλων τούτων τῶν καταδρομῶν διετήρει τὴν χαρκατηρίζουσιν αὐτὸν καλοκἀγαθίαν καὶ ἀπεχώρησεν εἰς Κουερετάρο, ἐνθα οἱ στρατηγοὶ Μιραμὼν, Μανδὲζ, Καστίλιο, Μέζια, Ἀβελάνο καὶ ὁ πρίγκηψ Σάλμ-Σάλμ εἶχον συγκερῶσαι μικρὸν στρατὸν ἐξ ὀκτακισχιλίων ἀνδρῶν.

Κατὰ τὸ ἑβδομηκονοήμερον διάστημα τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως ταύτης, ὁ Μαξιμιλιανὸς προσηνέχθη μεθ' ἡρώϊκον μεγαλείου, συμπεριζόμενος τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς στερήσεις τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν καὶ τρεφόμενος ὡς αὐτοὶ μόνον ἐκ κρέατος ἡμιόνου, ἐνθ' οἱ στρατηγοὶ του παρεδίδοντο εἰς τὰς ἡδονὰς τραπέζης πολυτελοῦς. Ἐξετίθετο δ' εἰς τὸν ἐχθρὸν πλέον ἢ οὐδεὶς ἄλλος τῶν στρατιωτῶν του καὶ περιεφέρετο ἐπὶ τῶν προμαχόνων ὡς ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ μεγάρου του· ἄπαξ μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ του μετὰ ψυχικῆς ταραχῆς προσηλώθησαν ἐπὶ πέντε πτωμάτων ἅτινα ἐσπάρασσαν κρεμάμενα ἀπὸ τῶν κλάδων δένδρων· ἦσαν οἱ ταχυδρόμοι του, οἵτινες πεσόντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ζουαριστῶν εἶχον ἀπαγχονισθῇ ὑπὸ τὰ τεῖχη τῆς πόλεως.

Ἐνθ' δὲ ἦτο εὐκολον νὰ ἀνοίξῃ δίοδον διὰ τοῦ ἱππικοῦ του, μὴ θέλων ὅμως νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς στρατιώτας του, ἠρνεῖτο νὰ παραδοθῇ·

«Θέλω, ἔλεγε, νὰ ἀποθάνω μαχόμενος.» Ἐνθ' δὲ καθ' ἑκάστην συνελάμβανον αἰχμαλώτους, δσάκις τῷ ὀμίλῳ περὶ τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τῶν ἐπὶ κατασκοπεῖς ὑπόπτων, ἠρκεῖτο ἀπαντῶν· «Ὁχι, δὲν θέλω θανατικὰς ποινάς· ἐὰν τὰ πάντα θάινουσιν αἰσίως τόσον καλλίτερον, ἀλλ' ἐὰν μέλλωμεν νὰ ὑποκύψωμεν δὲν θέλω νὰ ἔχω τὴν συνείδησίν μου βεβαρημένην.» Ἐν τούτοις αἱ τροφαὶ ἐπλησίαζον νὰ τελειώσωσι καὶ ἔπρεπεν ἢ νὰ παραδοθῶσιν ἢ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ φρουρίου μετὰ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας.

Ἀπεφασίσθη ἡ ἐξόδος· ὅθεν τὴν νύκτα τῆς 14ης Μαΐου οἱ ἐναπομείναντες ἐπτακισχίλιοι ἄνδρες ἐμελλον νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὴν Βέρα Κρούζ. Κατὰ παράδοξον δὲ σύμπτωσιν ὁ Ζουαριστὴς στρατηγὸς Ἐσκοβέδο εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἐφοδὸν τὴν πρωῖαν τῆς 15ης.

Ἀλλ' οὔτε ἡ ἐξόδος, οὔτε ἡ ἐφοδὸς ἐπραγματοποιήθησαν, διότι ἡ προδοσία τοῦ Λοπεζ ἐμπόδισε τὰς προπαρασκευὰς τῆς ἐξόδου καὶ κατέστησε τὴν ἐφοδὸν περιττήν. Ὁ Λοπεζ, ὁ τοσοῦτον ὑπὸ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ εὐεργετηθεὶς, ὁ Λοπεζ, ὅστις ἐλέγετο ὁ ἐπιστήμιος καὶ ἀφωσιωμένος τοῦ αὐτοκράτορος φίλος, τὸν ἐπώλησε διὰ 2,000 οὐγκίας χρυσοῦ! Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐν ἑτοῖς πρότερον, εὐρισκόμενος οὗτος μετὰ τῆς αὐτοκρατορίας εἰς Πουέβλαν προσεκάλεσε παρ' αὐτῷ τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἐρομένη ἔτεκε προῶως καθ' ὁδόν, «Δὲν ἀνέχομαι, ἔγραψεν αὐτῷ ὁ Μαξιμιλιανὸς, νὰ γεννηθῇ ὁ υἱός σου εἰς ξένην οἰκίαν, ἰδοὺ τὸ ποσὸν τοῦτο ὅπως ἀγοράσῃς τὴν οἰκίαν ἐν ᾗ ἐγεννήθη.» Ἐν τούτοις ὁ Λοπεζ, γνωρίζων κάλλιστα τὰ ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ γινόμενα, ἐπεμψε τὴν ἐσπέραν τῆς δεκάτης τετάρτης ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ἐσκοβέδο προτείνων αὐτῷ τὴν παράδοσιν τῆς μονῆς δὲ Λα-Κρούζ, ἐνθα εὕρισκετο ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του.

Ὁ Ἐσκοβέδο ἐδέχθη καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ Λοπεζ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰς τάφρους, ὁδηγῶν τοὺς στρατιώτας του, οἵτινες πάραυτα κατέθεσαν τὰ ὅπλα! καὶ οὕτως οἱ Ζουαριστὰὶ λαβόντες τὴν θέσιν τῶν αὐτοκρατορικῶν κατέλαβον τὴν μονὴν χωρὶς οὐδεὶς νὰ λάβῃ εἰδήσιν.

Τὴν δὲ πρωῖαν ὁ Μαξιμιλιανὸς, ἐγερθεὶς ἐνωρίς κατὰ τὴν συνήθειάν του, ὑπῆγε νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν πρίγκηπα Σάλμ-Σάλμ καὶ ἐξῆλθον ἄοπλοι ἀμφότεροι, ἀλλ' ὅταν ἐφθασαν πλησίον τῆς θύρας, ὁ αὐτοκράτωρ ἐστάθη καὶ στραφείς πρὸς τὸν σύντροφόν του· «Δημοκρατικοὶ στρατιῶται, ἀνέκραξεν, ἐπροδόθημεν!» Συγχρόνως ὁ στρατηγὸς Λοπεζ, ὅστις εἶδεν αὐτοὺς ἐρχομένους, εἰδείξε τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὸν συνταγματάρχην Ῥίνσων Γαλλιάρδον, ὅστις κατεῖχε τὴν θύραν μετὰ τῶν Ζουαριστῶν.

Ἀλλ' ὁ Ῥίνσων ἦτο στρατιώτης τίμιος καὶ

είχε καρδίαν γενναίαν· ἀπήντησε λοιπὸν ἀρετὰ μεγαλοφώνως ὥστε νὰ τὸν ἀκούσωσι καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ ὁ Μαξιμιλιανὸς· «Εἶναι ἰδιώται, δὲν εἶναι στρατιωτικοί. Ἄς ἀπέλθωσιν ἐν εἰρήνῃ!» Καὶ οὕτως ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ πρίγκηψ, διαβάλλοντες ἀνεύχλητοι, διηυθύνθησαν δρομαίως πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς πόλεως. Εἰς τὰς ἐρήμους ἐκείνας ὁδοὺς ἐπεκράτει ἡ σοβαρὰ σιγὴ, ἡ προαναγγέλλουσα σπουδαῖόν τι γεγονός, ἀλλὰ μετὰ τινα λεπτὰ τὰ πυροβόλα ἐκρότουν καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν καὶ εἰς τὰς κραυγὰς τῶν δημοκρατικῶν, οἱ αὐτοκρατορικοὶ ἀνυψοῦντες εἰς τὸν ἀέρα τὰς λαβὰς τῶν πυροβόλων των ἀπὸ τῶν Ζήτων ἢ ἐλευθερίᾳ! Μόνος ὁ Μιραμὼν ἀνθίστατο εἰσέτι ἔχων παρατεταγμένους εἰς μάχην τοὺς στρατιώτας του κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν Καπουσίνων, μίαν τῶν πλατυτέρων ὁδῶν τοῦ Κουρετάρο, ὅτε προσβλήθῃς ὑπὸ πυροβολισμοῦ κατὰ τὸ πρόσωπον ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ ἀνηγέρθη σχεδὸν τυφλὸς καὶ αἰχμαλώτος.

Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μετὰ τῶν στρατηγῶν του Μέζια, Καστίλιο, Ἀβελλάνο καὶ τοῦ πρίγκηπος Σάλμ-Σάλμ κατέφυγεν ἐπὶ τοῦ Cerro de la Campana, λοφίσκου περιεχαρακωμένου ὅστις ὑψοῦται ὑπεράνω τῆς πόλεως· ἐκεῖ, ἄνευ τηλεβόλων καὶ πυροβολιστῶν ὁμοιάζον ἐπὶ τοῦ βράχου ἐκείνου πρὸς δυστυχεῖς ναυαγοὺς, οἵτινες ἐλέησαν μὲν τὴν θάλασσαν περὶ αὐτοὺς καὶ ὁρμῶσαν ἵνα τοὺς καταπίῃ. Ὁ στρατηγὸς Ἐσκοθέδο, ὁ ποτὲ χυδαῖος ὁδηγὸς ἡμιόνων, τὴν μορφήν αἰμοχαρῆς, ἤρχετο δρομαίως κατ' αὐτῶν ὁδηγῶν τέσσαρα τάγματα πεζικοῦ καὶ ὅλον τὸ ἱππικὸν ὅπερ ἐπλήρου τὸν ἀέρα μὲ κραυγὰς ὀργῆς καὶ θανάτου· ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ λόφος ἐπολιορκήθη στενωδῶς.

—Μὴ πυροβολεῖτε· τὸ αἶμα θὰ χυθῇ ἀνωφελῶς, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτὸν ὡσεὶ ζῶντα τείχη. Καὶ μὲ σιγὴν φωνὴν καὶ σχεδὸν ἐκλείπουσαν, διέταξεν ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν του νὰ ἀνυψώσῃ σημαίαν λευκὴν ἐπὶ τῆς λόγχης πυροβόλου· οἱ Ζουαρισταὶ οἵτινες ἀνέβαινον τὸν λόφον κατὰ στοίχους πυκνοὺς, ἔτοιμοι νὰ ἀρχίσωσι τὸ πῦρ, ἐσταμάτησαν. Σιγὴ θαυμάσια διεδέχθη τὸν θόρυβον καὶ τὰς κραυγὰς τῆς ἐφόδου.

Τότε ἀνθρωπὸς τις, στολὴν φέρων Μεξικανοῦ στρατηγοῦ, μακρὰ ὑποδήματα ἱππέως, ἐπενδύτην μέλαινα καὶ ἐπωμίδας χρυσαῖς, ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πρώτου χαρακώματος καὶ στρέψας πέριξ βλέμμα γαλήνιον, κατέβη μὲ βῆμα σταθερὸν παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν στρατηγῶν του.

Οἱ Ζουαρισταὶ τὸν ἐχαιρέτησαν κραυγάζοντες· Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

Ἀνεγνώρισαν τὸν αὐτοκράτορα· ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐβάδισεν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν στρατηγὸν Κορώναν, ὅστις ἤγειτο τοῦ σώματος τῶν Ἀμερι-

κανῶν ἐθελοντῶν, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τάγμα τῆς τιμῆς», καὶ συγκειμένου ἐκ πεντήκοντα περίπου ἱππέων ἐχόντων ὅλων θαυμῶν ἀξιωματικοῦ.

—Στρατηγέ, λέγει, ἐπροσέβην ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τῆς τύχης· εἶναι ἀρεταὶ αἱ μέχρι τοῦδε χῆραι καὶ τὰ ὄργανά· ἰδοὺ ἡ σπάθη μου.

—Μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ὁ Κορώνας, λησμονῶν ὅτι δὲν ἀποτείνεται πλέον εἰς αὐτοκράτορα, μεγαλειότατε, κρατήσατε τὴν σπάθη σας.

Εἶτα προσκαλέσας αὐτὸν νὰ ἀναβῇ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου του, τὸν συνώδευσε μετὰ τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων μέχρι τῆς μονῆς τῆς ἀγίας Τερεζίτας.

Ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ στρατηγοὶ του ἐφυλακίσθησαν ἐντὸς τῶν ὑπογείων καὶ ὅχι μόνον ἀφῆκαν αὐτοὺς νὰ κοιμῶνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ νὰ θασανίζωνται ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης, μέχρις οὗ ἡ ἀφίξις τῆς πριγκιπίσσης Σάλμ-Σάλμ ἐπέφερον ἀνακούφισιν τινα εἰς τὰς κακουχίας των. Διότι τότε μετέφερον αὐτοὺς εἰς τὴν μονὴν τῆς Capuchina καὶ ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς φίλους των νὰ πέμπωσιν εἰς αὐτοὺς οἶνον, τροφὰς καὶ ἐνδύματα.

Ἡ διαγωγὴ τῆς πριγκιπίσσης ταύτης κατὰ τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ δράματος ἦτο ἀληθῶς ἡρωϊκὴ· διότι ἐξερχομένη τοῦ πολιορκουμένου Μεξικοῦ ὑπέστη δις τὸ πῦρ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Πορφυρίου Διάζ καὶ φθάσασα εἰς Γουαδελούπην, ἐπειδὴ εἶχε κατηγορηθῇ ὡς διανείμασα χρήματα εἰς τοὺς αὐστριακοὺς αἰχμαλώτους, ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν, μέχρις οὗ κατάρθωσε τέλος νὰ λάβῃ διαβατήριον διὰ τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἦλθεν εἰς Κουρετάρο πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ συζύγου της, καὶ ἐκεῖθεν κρυπτομένη καὶ ὁδοιποροῦσα διὰ νυκτὸς ἐφθασεν εἰς τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον τῆς Ποτόσσης ὅπως μεσιτεῦσθαι παρὰ τῷ Ζουαρέζ, ὅστις διέμενεν ἐκεῖ. Ὅτε δὲ διηγῆθησαν εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸν τὴν εὐγενῆ ταύτην διαγωγὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

Οἱ αἰχμαλῶτοι ἔμειναν ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας εἰς Capuchina ἀγνοοῦντες τὴν τύχην των, διότι οἱ Ζουαρισταὶ ἐφαινοντο ἀμνηχανοῦντες περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἀλλὰ τὴν 40ν Ἰουνίου ἀνηγγέλθη αὐτοῖς ὅτι ὁ Ζουαρέζ ἔδωκε τὴν διαταγὴν νὰ δικασθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου καὶ ὅτι ἡ δίκη προσδιωρίσθη νὰ γείνη τὴν 42ν.

—Ποῦ θέλετε μὲ διηγῆσαι; ἠρώτησεν ὁ Μαξιμιλιανὸς τὸν ἐλθόντα νὰ παραλάβῃ αὐτὸν ἀξιωματικόν.

—Ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου.

—Ποῦ θέλει συγκροτηθῇ;

—Εἰς τὸ θέατρον.

—Εἰς τὸ θέατρον;

—Μάλιστα.

—Δὲν πηγαινῶ. Διακηρύττω ὅτι δὲν ἐξέρχομαι ἐντεῦθεν διὰ νὰ παρασταθῶ εἰς δίκην ὡς ἠθοποιὸς ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ἐννοήσας ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τίποτε εἰμὴ διὰ τῆς βίας, ἀπῆλθεν.

Ἀλλ' οἱ στρατηγοὶ Μιραμὼν καὶ Μέζια ἐσύρθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐνθα εἶχε συνέλθει τὸ δικαστήριον· τὰ θεωρεῖα ἦσαν πλήρη ὡς ἐν ἡμέρᾳ μεγάλης παραστάσεως, περιπλέον δὲ τὸ θέαμα τοῦτο ἐδίδετο δωρεάν.

Αἱ συζητήσεις διήρκεσαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατηγορεῖτο ὡς ἀρπάσας τὴν ἐξουσίαν καὶ ὡς ἱππὴν, ἐνέσας ἐμφύλιον πόλεμον, ἔτι δὲ προσήπτετο εἰς αὐτὸν καὶ ὁ φόνος 40 χιλιάδων δημοκρατικῶν, ἀπαγχονισθέντων καὶ πυροβοληθέντων δυνάμει τοῦ διατάγματος τῆς 3 Ὀκτωβρίου τοῦ 1865, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, εἶχε προκληθῇ ὑπὸ τοῦ Βαζαίν.

Τὴν πρωίαν τῆς 15ης ὁ Ἐσκοθέδο ἐπαρουσιάσθη ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ κρατῶν τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις ἐμάντευε τὴν τύχην του, τῷ εἶπε μετ' ἀγαθότητος·

—Ἀναγνώσατε στρατηγέ· σὰς ἀκούω.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς μετὰ τῶν στρατηγῶν του Μέζια καὶ Μιραμὼν κατεδικάζετο εἰς θάνατον.

—Ἐχει καλῶς! εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ γαλήνης καὶ ἱλαρότητος, ὁ νόμος τῆς τρίτης Ὀκτωβρίου ἐψηφίσθη κατὰ ληστῶν καὶ κακούργων, ἡ δὲ καταδίκη αὕτη ἀπεφασίσθη ὑπὸ δολοφόνων!

Ὁ Ἐσκοθέδο ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ βεβόλ-θερ ψιθυρίζων· «Ἀθλίε!» Μεταβλῶν ὅμως γνώμην προσέθηκεν· «ὁ καταδικασθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταρασθῇ τοὺς δικάσαντας αὐτόν.»

Ἀλλ' ὁ Μαξιμιλιανὸς ἔστρεψε τὰ νῶτα καὶ ὁ Ἐσκοθέδο ἀπῆλθεν.

Ἡ ἡμέρα τῆς καταδίκης εἶχεν ὁρισθῇ διὰ τὴν ἐπαύριον, ἀλλ' ἀνεβλήθη μέχρι τῆς 19ης κατὰ διαταγὴν τοῦ Ζουαρέζ.

Πάρευτα οἱ πρέσβεις τῆς Πρωσίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἀπῆλθον εἰς Ἅγιον Λουδοβίκον τῆς Ποτόσσης ἐπὶ τῇ ἐλπίδι· ὅτι ἤθελον ἐπιτύχει παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν χάριν τοῦ καταδίκου, ἀλλ' ὁ Ζουαρέζ ἔμεινεν ἀδυσώπητος, δι' ὅσον ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον πρὸς ἐδραίωσιν τῆς Δημοκρατίας.

Τὴν νύκτα τῆς 18ης πρὸς τὴν 19ν, ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐζήτησε ψαλλίδιον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἠρνήθησαν νὰ τῷ δώσωσι, παρεκάλεσε τὸν δεσμοφύλακα νὰ κόψῃ ὁ ἴδιος ἄκραν τινὰ τῆς κόμης του, τοῦτου δὲ γενομένου ἔγραψε πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν Καρλότταν τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

«Ἐάν ποτε, φιλότατη μοι Καρλόττα, θερά-

πευθῇς καὶ δυνήθῃς νὰ ἀναγνώσῃς τὰς γραμμάς ταύτας, θέλεις μάθει τὴν ἀσπλαγχνίαν τῆς τύχης, ἥτις ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνεχώρησας εἰς Εὐρώπην δὲν ἔπαυσε νὰ μὲ κατατρέχῃ· ἀπερχομένη ἔλαβες μετὰ σοῦ τὴν εὐδαιμονίαν μου, τὴν ψυχὴν μου ὅλην! Διὰ νὰ μὴ σὲ ἀκούσω; Οἶμοι! τόσαι ἀπόδοποι συμφοραὶ, τόσαι καταδρομαὶ ἀδικοὶ ἐπέπεσον κατ' ἐμοῦ, ὥστε ἔσθυσαν πλέον τὴν ἐλπίδα ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ περιμένω τὸν θάνατον ὡς ἄγγελον ἀπολυτρώσεως. Ἀποθνήσκω ἄνευ ἀγωνίας· θέλω πέσει ἐνδόξως ὡς στρατιώτης, ὡς βασιλεὺς ἡττημένους. . . . Ἐάν δὲν δυνήθῃς νὰ ἀντιστῇς εἰς τὸ μέγεθος τῆς θλίψεως ταύτης, ἐάν ἐντὸς ὀλίγου ὁ Θεὸς σὲ ἐνώσῃ πάλιν μετ' ἐμοῦ, θέλω εὐλογήσῃ τὴν θεῖαν καὶ πατρικὴν του χεῖρα, ἥτις τόσον σκληρῶς μὰς ἐπάταξεν.

Ὁ ἀγαπητὸς σου Μάξ.»

Ἀφοῦ ἡσπάσθη τὴν ἐπιστολήν του ἐνέκλει-σεν ἐν αὐτῇ τὸν μεταξοειδῆ καὶ ξανθὸν βόστροχόν του καὶ τὴν ἀπέστειλε μετ' ἄλλων ἐπιστολῶν, αἱ ἔγραψε πρὸς τὴν μητέρα του, πρὸς τὴν ἀρχιδουκίσσαν Σοφίαν καὶ πρὸς διαφόρους φίλους του. Εἶδον τινὰς τῶν ἐπιστολῶν τούτων· εἶναι γεγραμμέναι γαλλιστί· ἐπὶ τῶν κανονικῶν καὶ σταθερῶν ἐκείνων χαρακτῆρων διαβλέπει τις ἀποκαλυπτομένην τὴν εὐαίσθητον καὶ ὠραίαν ψυχὴν τοῦ πρίγκηπος τούτου καὶ αἰσθάνεται ὁ πόσον ἰσχυρὰ ἦτο ἡ ἐπιρροὴ μεθ' ἧς προσείλκυε τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν περὶ αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἐχρειάσθη ὅπως ἐπιτευχθῇ καταδικαστικὴ κατ' αὐτοῦ ἀπόφασις οἱ δικασταὶ νὰ ἦναι ἄνθρωποι μηδέποτε γνωρίσαντες αὐτόν, στρατηγοὶ μηδέποτε πλησιάσαντες αὐτόν.

Εἶχεν ἤδη σημαίνει ἡ ἐκτὴ τῆς πρωίας, ὅτε ἠνείχθη ἡ θύρα τῆς φυλακῆς του.

—Εἶμαι ἕτοιμος, εἶπεν ὁ Μαξιμιλιανὸς, προχωρῶν πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τὸν ἐρχόμενον ἵνα ὁδηγήσῃ αὐτόν.

Ἐνῷ δὲ διέβαινε τὸ κατώφλιον τῆς μονῆς ἀνατείνας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν·

—Ὅποιά ὦραία ἡμέρα! εἶπεν, νύχθησαν πάντοτε νὰ ἀποθάνω πρωίαν θερινὴν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Ἀναβὰς δὲ ἐπὶ τοῦ πρώτου ὀχήματος, παρηκολούθηθη ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Μέζια καὶ Μιραμὼν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξομολογήσαντος αὐτοῦς ἱερέως, καὶ οὕτως ἡ συνοδία αὕτη, περιφρουρούμενη ὑπὸ στρατοῦ τετρακισχιλίων ἀνδρῶν, ὡδηγήθη διὰ τῆς πόλεως μέχρι τοῦ Cerro de la Campana. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἵσταντο ὄρθοι καὶ ἀπτόητοι, τὸ μειδίωμα ἔχοντες ἐπὶ τῶν χειλέων. Ἡ ἐνδυμασία των ἦτο ἐπιμελεμένη ὡς ἐάν ἐμελλον νὰ παρασταθῶσιν εἰς τελετήν.

Τὸ δὲ συρρεόν πλῆθος κύπτον ἀπὸ τῶν παραθύρων, ἀπὸ τῶν ὀμαμάτων, ἀπὸ τῶν στεγῶν,

ἐν σιωπηλῷ θυμῷ αὐτοῦ διαβίωντας, διότι ἡ γενναϊότης καὶ ἡ ἀταραξία τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου ὅστις ἔβρινε πρὸς τὸν θάνατον ἐξέπληττε καὶ τοὺς μάλλον ἀδιαφόρους· αἱ γυναῖκες μάλιστα συγκεκινημέναι ἐκ τῆς μεγαλοψυχίας, ἣν εἰκονίζεν ἡ μορφή του, ἀπεμακρύνοντο ὅπως κρύψωσι τὰ δάκρυα.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἦτο ἀληθῶς ὠραῖος· ἡ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη ἦτο κανονικῶς διαμοιρασμένη μέχρι τοῦ ἀυχένος, οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ του διέχυνον βλέμμα ἡρεμον καὶ συμπαθῆς, αἱ δὲ λευκαὶ αὐτοῦ χεῖρες συνῆδον πρὸς τὴν ὀλὴν αὐτοῦ εὐγένειαν καὶ κομψότητα.

Ἀλλ' εἰς τὴν τελευταίαν στροφήν τῆς ὁδοῦ, ὁ στρατηγὸς Μέζια ὠχρίσθη καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ὀχήματος· διότι εἶχε διακρίνει μετὰ τοῦ πλήθους τὴν σύζυγόν του, ἥτις τὰς τρίχας ἀνωρθωμένας, τὸ βλέμμα πεπλανημένον, τὸ νεογέννητον βρέφος τῆς σφίγγουσα εἰς τὴν ἀγκάλην περιεφύετο ὡς παράφρων. Εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, κρυβεῖς ὀπισθεν τῶν συντρόφων του, ἐκλείσσε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ κατέπνιξε τοὺς λυγμούς του.

Τέλος ἡ συνοδεία ἐφύλασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Cero de la Campana, διότι ὡς τόπος κατὰ τῆς εἰσόδου εἶχε προσδιορισθῇ τὸ μέρος, ἐνθα ὁ Μαξιμιλιανὸς συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ὁ αὐτοκράτωρ πηδῆσας τότε ἐλαφρῶς ἀπὸ τοῦ ὀχήματος, ἐτίναξε τὰ ἐνδύματά του καὶ πλησιάζας πρὸς τὸ ἀπόσπασμα τῶν στρατιωτῶν τῶν ὠρισμένων νὰ πυροβολήσῃ κατ' αὐτοῦ, διένειμε πρὸς ἕκαστον αὐτῶν ἀνὰ ἓν χρυσὸν νόμισμα.

— Σκοπεύσατε καλῶς, φίλοι μου· μὴ με πυροβολήσῃτε εἰς τὸ πρόσωπον, κτυπήσατε τὴν καρδίαν μου.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τῶν στρατιωτῶν ἔκλειεν, ὁ Μαξιμιλιανὸς πλησιάζας τῷ προσέφερε τὴν σιγαροθήκην του, ἥτις ἦτο πεπλεγμένη ἐκ σύρματος ἀργυροῦ καὶ κεκοσμημένη διὰ πολυτίμων λίθων.

— Φύλαττε τοῦτο πρὸς ἐνθύμησίν μου, φίλε μου· ἡ θήκη αὕτη ἀνῆκεν εἰς ἡγεμόνα ὅστις ὑπῆρξε πολὺ εὐτυχέστερος ἐμοῦ.

Ὁ δὲ ὑπαξιωματικὸς, ὁ μέλλων νὰ δώσῃ τὸ πρόσταγμα, προχωρήσας πρὸς αὐτὸν τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

— Τέκνον μου, ἀπάντησεν ὁ Μαξιμιλιανὸς, ὁ στρατιώτης ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ πάντοτε εἰς τὰς διαδομένας αὐτῷ διαταγὰς· τὸ καθήκον του εἶναι νὰ ἐκτελῇ τὸ καθήκον του.

Ἦντα στραφεῖς πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τοῦ Μέζια καὶ Μιχαμὼν, «Γενναῖοί μου φίλοι, ἔλθετε νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ!» τοῖς εἶπε, καὶ θλίψας αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ στήθους του προσέθηκε· «μετὰ τινὰ λεπτὰ θέλωμεν πάλιν συναντηθῇ εἰς βελτίονα κόσμον»· ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τὸν Μιχαμὼν· «Στρατηγέ, εἶπεν, ἡ θέσις τῆς τιμῆς ἀ-

νήκει εἰς τὸν ἀνδρειότερον! ὅθεν λάβε τὴν προσδιορισθεῖσαν δι' ἐμέ.»

Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Μέζια εἶχε καταβληθῇ πολὺ ἐκ τῆς θῆρας τῆς παρρησιαστικῆς συζύγου του, ὁ Μαξιμιλιανὸς ἔθλιψε πάλιν τὴν χεῖρά του λέγων πρὸς αὐτόν· «Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς πύτχοντας καὶ μένοντας· ὡς πρὸς τοὺς ἀπερχομένους καὶ ἀδίκως παθόντας, οὗτοι εὐρίσκουσι τὴν ἀμοιβὴν των εἰς τὸν οὐρανόν.»

Ἐν τούτοις κρότος τυμπάνου ἀνῆγγειλεν ὅτι ἡ ἀπαισία στιγμὴ προσήγγιζε.

Τότε ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐπροχώρησε βήματά τινὰ καὶ ἀναβὰς ἐπὶ λίθου ἀπέτεινε μετὰ φωνῆς σταθερᾶς τοὺς ἐξῆς λόγους εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τὸ παριστάμενον πλήθος·

«Μεζικανοί! Οἱ ἄνθρωποι τῆς θῆσεώς μου καὶ τοῦ γένους μου, οἱ ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἐγὼ αἰσθημάτων, προωρίσθησαν ἢ διὰ νὰ παρασκευάζωσι τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν, ἢ διὰ νὰ πίπτωσι μάρτυρες αὐτῶν.

Δὲν ἦτο σκοπὸς παράνομος ὁ παραινέσας με νὰ ἔλθω μετὰ τοῦ ὅπου σὲς οἱ ἴδιοι με προσεκαλέσαστε. Πρὶν ἀποθάνω ἀφήσατέ με νὰ σὰς εἶπω ὅτι μετεχειρίσθην πάσας μου τὰς δυνάμεις ὑπὲρ ὑμῶν.

Μεζικανοί, εἴθε τὸ αἶμά μου νὰ ᾔῃαι τὸ τελευταῖον τὸ ὁποῖον χύνετε, εἴθε τὸ πολυπαθὲς Μεζικόν, ἡ θετὴ μου πατρίς, νὰ εὐδαιμονῇ πάντοτε.»

Ὅτε δὲ ἐπανελάβε τὴν θέσιν του, εἰς λοχίας ἤλθε νὰ διατάξῃ τὸν Μιχαμὼν καὶ τὸν Μέζια ὅπως στραφῶσιν ἀντιθέτως, διότι καταδικασθέντες ὡς προδότης ἐμελλον νὰ πυροβοληθῶσι τὰ νῶτα ἔχοντες ἐστραμμένα.

— Χαίρετε λοιπὸν, καλοῖ μου φίλοι, εἶπεν ὁ Μαξιμιλιανὸς σταυρώνων τὰς χεῖρας καὶ περιμένων ἀταράχως τὸν θάνατον.

Ἀλλὰ μόλις ἐδόθη τὸ πρόσταγμα «Φέρτε ἄρμ!» κραυγὴ ἀπειλῶν καὶ δυσαρσετικῆς ἡγέρθη μετὰ τοῦ πλήθους πρὸς τὸ μέρος, ἐνθα εἶχον συρρεύσει οἱ Ἰνδοί, οἵτινες ὡς ἐκ τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν παραδόσεων των εἶχον προσκολληθῇ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διότι κατ' αὐτοὺς λευκὸς τις μέλλει ποτὲ νὰ ἔλθῃ ὅπως τοὺς σώσῃ ἐκ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ· ὅθεν ἐπίστευον ὅτι ὁ Μεσσίας οὗτος ἦτο ὁ Μαξιμιλιανός.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐστράφησαν σείοντες τὰ ξίφη των καὶ πάραυτα ἠκούσθη τὸ πρόσταγμα «Πῦρ!»

— Ζήτω τὸ Μεζικόν! ἀνέκραξεν ὁ Μιχαμὼν.

— Καρλὸττα! Καρλὸττα! ἐφώνησεν ὁ Μαξιμιλιανός.

Ἀλλ' ἡ ἐκπυρσοκρότησις ἐκάλυψε τὴν φωνήν των.

Καὶ ὅτε ὁ καπνὸς διελύθη, τρία πτώματα ἔκειντο ἐξηπλωμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἶχε διατρυπηθῇ ὑπὸ πέντε βολῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐναπέθεσαν αὐτὰ εἰς τὰ φέρε-

τρα, ἅτινα εὐρίσκοντο βήματά τινὰ ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς κατὰδίκης, τὰ παρῆνεμψαν ἐν μέσῳ τῆς αὐτῆς παρκατάξεως μέχρι τῆς μονῆς τῶν Καπουκίνων.

— Νῦν ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ ἀπέθανε, θέλωμεν κηδεύσει ἐπαξίως τὸν ἀρχιδούκα τῆς Αὐστρίας, εἶπεν ὁ στρατηγὸς Μιχαμὼν Παλάδιος, εἰς δὲ εἶχεν ἀνατεθῇ ἡ φύλαξις τοῦ σώματος τοῦ Μαξιμιλιανοῦ.

Καὶ ταριχεύσαντες αὐτὸν τὸν ἔθεσαν ἐντὸς ὑπογείου τάφου, μάλιστα δὲ ὁ πρεσβυτέρης τῆς Ῥωσσίας Βαρώνος Magnus ἀπήτησε τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος· ἐχειράσθη νὰ ἔλθῃ μόνος τοῦ ὁ ὑποναύαρχος Τέγερτφ νὰ τὸ ζητήσῃ ὁ ἴδιος παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὸν Νοέμβριον τοῦ 1867. Κατὰ τὴν ταυτοχρόνως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αὐστριακῶν αἰχμαλώτων, οἵτινες εἰσέτι ἐκρατοῦντο δέσμοι, καὶ τὴν ἄφρῃσιν τοῦ καταδικασθέντος ἐπίσης εἰς θάνατον πρίγκιπος Σάλμ-Σάλμ.

Ὁ δὲ Λοπέζ, ὁ προδότης ἀντὶ 2,000 οὐγκιῶν χρυσοῦ, δὲν ἔλαβεν εἰμὴ 7,000 τάλληρα, καὶ αὕτη ἡ σύζυγός του δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἐπανιδῇ πλέον. Ὅτε δὲ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν συνταγματάρχην Ῥίνσων Γαλλιάρδον διὰ νὰ ζητήσῃ θέσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Μεζικανικοῦ στρατοῦ, ὅθεν εἶχε διωχθῇ, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξῆς περιφρονητικὴν ἀπάντησιν· «Στρατηγέ Λοπέζ, εἰάν ποτε σοὶ δώσω θέσιν τινὰ, ἡ θέσις αὕτη θὰ ᾔῃαι νὰ σὲ κρεμάσωσιν ἀπὸ τινος δένδρου διὰ σχοινοῦ περὶ τὸν λαμόν.»

Ὁ Μαξιμιλιανὸς κατέλειπεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὴν μνήμην ἀνδρὸς κοινωφελοῦς καὶ βραβείως μάρτυρος· οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ὑπογράψῃ θανατικὴν καταδίκην, καὶ ὅτε ὑπὸ τὰς βολὰς τῶν Ζουαριστῶν ἐπιπτε θῦμα τῆς ἀπληστίας ἄλλου, δὲν εἶχε παργγεῖλαι τηλεβόλα νὰ τῷ στείλωσιν ἐξ Εὐρώπης, ἀλλὰ δύο χιλιάδας ἀνδρόνων ἐκ τοῦ Τυρόλου, ἵνα τὰς διαδώσῃ εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν του.

Ἐκ τῆς ἐνσκήσεως τῶν πολυπόνων αὐτοῦ καθηκόντων, λέγει ὁ Rémusat, ὁ δημοδιδάσκαλος οὔτε πλοῦτον, οὔτε φήμην ἀναμύει. Προωρισμένος νὰ καταναλίσκῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς ἐργασίαν μονότονον, ἐνίοτε δὲ καὶ νὰ βλέπῃ τὴν ἀμάθειαν ἄδικον ἢ ἀχαρίστον πρὸς αὐτόν, ὅλ' ἐβίβετο συχνάκις, καὶ ἐπὶ τέλους ὅλ' ἐκατέβαλλετο ἴσως, ἐὰν δὲν ἠρύετο τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ θάρρος αὐτοῦ ἄλλοι, οὐχὶ δ' ἐκ τῆς προσδοκίας ἀμέσου καὶ καθαροῦ προσωπικοῦ συμφέροντος. Ἀνάγκη αἰσθημὰ τι βαθύτερον τῆς ἡθικῆς σημάσις τῶν ἔργων του νὰ στηρίξῃ καὶ ἐμψυχόνῃ αὐτόν, ἢ δὲ εὐχάριστος συναισθησις ὅτι ὑπερέστησε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀφανῶς ἐργάσθη ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐημερίας νὰ ᾔαντάξιος μισθὸς τῶν ἔργων αὐτοῦ ὑπὸ τῆς συνεκδήσεώς του χορηγούμενος.

Εἶναι δόξα αὐτοῦ νὰ μὴ ἀξιοῖ τι πέραν τοῦ ταπεινοῦ καὶ πολυμόχθου κύκλου του, νὰ ἐξεντλήται εἰς θυσίας μόλις ἀναγνωρίζομενας ὑπὸ τῶν ἐπωφελουμένων ἐξ αὐτῶν, νὰ ἐργάζεται τέλος ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνον προσδοκῶν τὴν ἀμοιβὴν αὐτοῦ.

Τὶ δὲ συνέβαινε

ΑΝ Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΙΦΝΗΣ ΕΠΑΥΕ

Περὶ τὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι θέλοντες νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸ πρῶτον τοῦτο ζήτημα, δὲν προσθέτομεν αὐτῷ σπουδαιότητα, ἣν δὲν ἔχει. Τὸ νὰ παύσῃ αἰφνης ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα στροφομένη δυνάμει ἀφρόδως νὰ κηρύξωμεν ἀδύνατον, μεθ' ὅλου τοῦ κύρου τῶν ἀρχῶν τῆς οὐρανόου μηχανικῆς. Διὰ τὸν ἡμέτερον δὲ κόσμον οὔτε φοβούμεθα οὔτε ὑποπτεύομεν τοιοῦτόν τι· δὲν φοβούμεθα λέγομεν, διότι ἰδοὺ τίνες θὰ ᾔσαν αἱ ἄφροντοι συνέπειαι, ἂν μόνον ἴστατο ἡ Γῆ εἰς τὸν δρόμον τῆς.

Ἀς ἐνθυμηθῶμεν πρῶτον ὅτι ἡ ταχύτης σώματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς κειμένου εἶναι διττὴ· α') ἡ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς τῆς Γῆς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα, καὶ β') ἡ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς περιφορᾶς αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον. Καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης τὰ ἐπὶ τοῦ γήινου ἰσημερινοῦ κείμενα σώματα διατρέχουσι 417 λεύγας καθ' ὥραν—6 λεύγας κατὰ λεπτόν,—ἐν δέκατον λεύγης κατὰ δευτερόλεπτον. Αὕτη δὲ ἡ ταχύτης ἐλαττοῦται ἀπὸ τοῦ ἰσημερινοῦ, ὅπου εἶναι μεγίστη, πρὸς τοὺς πόλους, ὅπου καταντᾷ μηδέν, ἐπειδὴ τὰ σώματα ἔχουσι φυσικῶς τόσον ὀλιγώτερον δρόμον νὰ διατρέξωσιν, ὅσον εἶναι μικρότερος ὁ τοῦ πλάτους κύκλος αὐτῶν. Διὰ δὲ τῆς δευτέρας κινήσεως τῆς Γῆς, ἥτοι τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς αὐτῆς ἐν τῷ διαστήματι, ἅπαντα αὐτῆς τὰ σημεῖα ἀνεξαιρέτως διατρέχουσι 456 λεύγας κατὰ λεπτόν, ἥτοι 7 λεύγας κατὰ δευτερόλεπτον. Δύναται δὲ τις νὰ λάβῃ ἰδέαν τινὰ τῆς ταχύτητος ταύτης, ἐὰν ἀναλογισθῇ ὅτι ἡ ταχίστη σιδηροδρομικὴ ἀτμάμαξα μεθ' ὅλης αὐτῆς τῆς ταχύτητος δὲν διανύει πλέον τῶν 46 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, σφαῖρα δὲ τῶν 24 λιτρῶν κατ' αὐτὴν τὴν ἑξοδὸν αὐτῆς τοῦ στομίου τοῦ πυροβόλου, ἔχει μόνον 390 μέτρων ταχύτητα ἐν τῇ αὐτῇ μονάδι τοῦ χρόνου.

Ἐπειδὴ πάντα τὰ σημεῖα τὰ ἀνῆκοντα εἰς ὑλικόν τι σύστημα ἐν κινήσει εὐρισκόμενον λαμβάνουσι τὴν αὐτὴν κίνησιν ὡς αὐτὸ, ἐὰν ἐξ αἰφνιδίου τινὸς στάσεως ἐτίθετο τὸ σύστημα τοῦτο διὰ μιᾶς εἰς ἡρεμίαν, ὅσα σημεῖα δύνανται νὰ μετατοπισθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, θὰ ἐξακολουθήσωσι, δυνάμει τῆς κτηθείσης ταχύτητος, νὰ κινῶνται κατὰ τὴν ἀρχικὴν διεύθυνσιν. Οὕτως, ἐὰν ὁ ἥλιος πέτῃ αἰφνιδίως

ὕπὸ τὸν ῥυθμὸν τοῦ τρέχοντος ὁχήματος ῥίπτειται τις ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διὰ τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ ἐὰν θελήσῃ τις νὰ καταβῇ ἀπὸ τινος ἀμάξης ἐνῶ αὕτη τρέχει, πρέπει νὰ λάβῃ προφυλάξεις τινάς, ὥπως μὴ οἱ πόδες του πατήσωσιν ἀμετακινήτως ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἐνῶ τὸ σῶμά του φέρεται ἔτι ὑπὸ τῆς κτηθείσης ταχύτητος, καὶ πέσῃ εἰς τὰ ἔχνη τοῦ ὁχήματος.

Ἡ Γῆ εἶναι, ὡς εἶδομεν, ἄμαξα ταχυτέρα τῶν ὁχημάτων καὶ ἀτμαμαζῶν. Ἐὰν ἴστατο αἴφνης, ἐννοεῖται ὅτι πᾶσα προφύλαξις πρὸς ἀποφυγὴν ἀκαριαίου θανάτου θὰ ἀπέβαινε μάταια. Πάντα τὰ μὴ ἐμπεφυτευμένα ἢ ἐμπεπηγμένα εἰς τὸ ἔδαφος, ἀλλὰ κείμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας διὰ μόνου τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος, θὰ ἐξεσπενδονίζοντο πάραυτα καὶ διὰ μιᾶς εἰς τὸ διάστημα μετὰ ταχύτητος (ἄρχικῆς) 8 λευγῶν κατὰ δευτερόλεπτον, ταχύτητος μεθ' ἧς κινουμένηα σήμερον. Πάντες ὅσοι θὰ ἐτύγγανον περιπατοῦντες ἡσυχῶς ἢ ἐργαζόμενοι ἢ ἀναπαύομενοι, πάντα τὰ ζῶα κατοικίδια τε καὶ ἄγρια, τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, αἱ ἄμαξαι ἡμῶν καὶ αἱ μηχαναὶ, πάντα θὰ ἐξεσπενδονίζοντο ἐν ἀκαρεῖ κατὰ τὴν διεύθυνσιν τῆς Γῆς. Περί δὲ τοῦ Ὠκεανοῦ, τοῦ καλύπτοντος τὰ δύο τρίτα τῆς ὑδρογείου σφαίρας, καὶ τούτου ἡ ὑγρὰ μάζα ἤθελεν δρομήσει ὑπεράνω τῶν ὁχθῶν καὶ καταποντίσει ἐν ἀκαρεῖ καὶ νήσοις καὶ ἡπείροις, ἐπιστέφουσα οὕτω τὸ οἰκοδόμημα τοῦ θανάτου· πάραυτα ἤθελεν ὑπερβῇ τὰ ὑψίστα ὄρη, ἐπιφέρουσα εἰς τὴν ὑδρόγειον ἡμῶν σφαῖραν μεταμόρφωσιν ἐπιφανείας ἀσυγκρίτως μεγαλειότεραν πασῶν τῶν μεταβολῶν, ἃς αὕτη ὑπέστη εἰς παναρχαίους χρόνους.

Οἱ θεωρητικοὶ οὗτινες ἠθέλησαν νὰ ζητήσωσι τοῦ κατακλυσμοῦ τῆς Παλαιᾶς Γραφῆς φυσικόν τι αἷτιον, δὲν ἔλειψαν νὰ εἴπωσιν ὅτι ἡ σύγκρουσις κομήτου τινὸς εὐκόλως δύναται νὰ ἐπιφέρῃ ταύτην τὴν στάσιν καὶ τὰς δεινὰς αὐτῆς συνεπειάς. Σήμερον ὅμως γινώσκουμεν, ὅτι κομήτης τις ἠδύνατο νὰ διέλθῃ πρὸ τῆς Γῆς χωρὶς καὶ νὰ τὸ αἰσθανθῶμεν.

Ἄλλο τι περιεργότατον, ὅπερ θὰ ἐπηκολούθει τὴν στάσιν τῆς Γῆς, εἶναι τὸ δὲ τῆς ἑλκτικῆς δυνάμεως ἥτις σύρει τοὺς πλανήτας πρὸς τὸν Ἥλιον μὴ ἀντισταθμιζομένης πλέον ὑπὸ τῆς κεντροφύγος δυνάμεως, ἢ Γῆ θὰ ἐπιπτεν ἐπὶ τὸν Ἥλιον κατ' εὐθείαν γραμμὴν. Ἐὰν δὲ τότε εὐρίσκοντο εἰσέτι ἐπὶ τῆς ὑδρογείου καὶ ἄλλα ἔμψυχα ὄντα ἐκτὸς τῶν ἰχθύων, θὰ ἐβλεπον ταχέως μεγεθυόμενον τὸν ἀστέρα τοῦτον εἰς ἄπειρον μέγεθος. Ἡ Γῆ θὰ ἐφθάνεν ἐπ' αὐτὸν 64 ἡμέρας μετὰ τὴν στάσιν καὶ θὰ ἐγίνετο ἄφαντος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ὡς τις ἀερόλιθος ἐπὶ τῆς Γῆς.

Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ εἰς τοὺς ἄλλους πλανήτας εἰς τὴν αὐτὴν περίστασιν. Οὕτως, ἐὰν ἡ ταχύτης τοῦ Ἑρμοῦ, τῆς Ἀφροδίτης,

τοῦ Διδὸς ἢ τοῦ Κρόνου ἐμνηδενίζετο, οἱ πλανῆται οὗτοι θὰ ἐπιπτον ἀμέσως ἐπὶ τοῦ Ἥλιου, ὁ μὲν πρῶτος ἐντὸς 45 ἡμερῶν, ὁ δευτερός ἐντὸς 40, ὁ τρίτος ἐντὸς 767, καὶ ὁ τελευταῖος ἐντὸς 1,300.

Ἰδοὺ ὅμως καὶ ἄλλη τις πολὺ περιεργότερα συνέπεια τῆς αἰφνιδίου στάσεως τῆς Γῆς· εἶναι πασίγνωστον ὅτι, καθὼς ὑλικὸν ἄτομον δὲν δύναται νὰ ἐξαφανισθῇ, οὕτω καὶ ἡ κίνησις· δύναται ὅμως νὰ μεταδοθῇ, νὰ διακριθῇ, νὰ καταστῇ ἀόρατος ὑποδιαιρουμένη εἰς ἐλαχίστας μερικὰς δυνάμεις, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ μνηδενισθῇ. Δύναται ὅμως—καὶ τοῦτο εἶναι ἐπὶ τοῦ προκειμένου τὸ σπουδαιότερον—, δύναται, λέγομεν, νὰ μεταμορφωθῇ εἰς θερμότητα, ὥπως δσάκις φαίνεται ὅτι ἐκλείπει ἡ κινήτικὴ δύναμις· π. χ. κυπῆ τις ἐπανειλημένως καρφίον ἐμπεπηγμένον καὶ μὴ δυνάμενον νὰ εἰσδύσῃ περικιτέρῳ ἢ κίνησις τοῦ κινήτηρος, μὴ μεταδιδόμενη πλέον εἰς τὸ καρφίον, μεταμορφοῦται εἰς θερμότητα, καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιούται διὰ τῆς ἀφῆς. Χωρὶς νὰ ἀναφέρωμεν ἄλλα παραδείγματα, πᾶς τις γινώσκει ἐκ πείρας τὴν μηχανικὴν ταύτην μεταμόρφωσιν τῆς κινήσεως εἰς θερμότητα.

Ἐὰν λοιπὸν ἐκ τινος ὁποικσδήποτε αἰτίας ἔπαυε στιγμιαίως ἡ πολλαπλὴ κίνησις τῆς ὑδρογείου ἡμῶν σφαίρας, ἡ κίνησις αὕτη ἤθελεν ὑποστῇ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος μεταμόρφωσιν· ἢ Γῆ αἰφνιδίως ἤθελε θερμανθῇ—καὶ μέχρι τίνος βαθμοῦ θὰ ἐθερμάνετο;—τὸ ποσὸν τῆς θερμότητος ἥτις θὰ ἐγεννᾶτο ἐκ τῆς στάσεως τῆς Γῆς, ἰσοδυναμοῦν πρὸς κολοσσιαῖον κτύπον, θὰ ἤρκει ὅχι μόνον νὰ τήξῃ ὁλόκληρον τὴν Γῆν, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβάλλῃ τὸ πλεῖστον αὐτῆς εἰς ἀτμόν.

Ἐὰν ἡ στάσις αὕτη δὲν ἐγένετο διὰ μιᾶς ἀλλὰ βαθμηδὸν, καὶ ἐμεσολάβουν στιγμαί τινες ἀντὶ νὰ ἐπέλθῃ ἀκαριαία, ἢ Γῆ πάλιν θὰ ἐθερμάνετο τόσον ὥστε νὰ ἀπολεσθῶσι πάντα ἐπ' αὐτῆς ἔμψυχα ὄντα.

Περαινομεν τὰς σκέψεις ταύτας λέγοντες, ὅτι καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι περίεργον μάλλον ἢ σπουδαῖον, καὶ ὅτι βεβαιότατοι ὄντες περὶ τῆς ἰδίας ἡμῶν ἀσφαλείας, δυνάμεθα νὰ κοιμώμεθα ἡσυχῶι, χωρὶς νὰ ἔχωμεν τὸ ἐλάχιστον ἔχνος φόβου περὶ τῆς καταστροφῆς ἡμῶν συνεπειᾶς ἀκινήσεως τῆς Γῆς.

Ἡ ὅλη δαπάνη τῆς διακρήσεως τοῦ ὅρου τοῦ ἀγίου Γοθάρδου θὰ ἀνέλθῃ εἰς 60—65 ἑκατομύρια φράγκων. Τὸ μῆκος τῆς ὑπογείου σήραγγος ἔσται 15 χιλιομέτρων. Ὅπως δὲ ὁ ἀναγνώστης ἐννοήσῃ τὸ μῆκος τοῦτο, σημειοῦμεν, ὅτι ἡ ἀπόστασις τοῦ ἀπ' Ἀθηνῶν εἰς Πειραιᾶ σιδηροδρόμου εἶναι 12 χιλιομέτρων.

ΠΑΡΑ ΜΙΑΝ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΝΤΑ

Ἰδοὺ ἡ καταγωγὴ τῆς συχνὰ πυκνὰ ἐπαναλαμβανομένης παρ' ἡμῖν παροιμιακῆς φράσεως «ἔφαγε παρὰ μίαν τεσσαράκοντα.»

Ἐν τῷ Μωσαϊκῷ ποινικῷ κώδικι πολλῶν ἐγκλημάτων, μάλιστα δευτερευόντων, ἡ ποινὴ δὲν προσδιορίζεται. Κατὰ μέρος δὲ πάλιν μνημονεύονται ποιναὶ δευτερεύουσαι, οὐχὶ δηλονότι θανατικαί, ἢ κεραλικαί, ὡς τὰς λέγουσιν, ἃς ἐπέβαλλον κατὰ κρίσιν καὶ διάκρισιν οἱ δικασταὶ τοῖς ἐνόχοις. Τούτων δὲ τῶν ποινῶν ἦτο καὶ ἡ μαστίγωσις, ἡ κυριώτερη μάλιστα, ἂν μὴ καὶ ἡ μόνη σωματικὴ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαστιγμάτων δὲν ἐπετρέπετο νὰ ὑπερβαίῃ τὰ τεσσαράκοντα. Ἐθεωρεῖτο ἴδιον κτήνους ἢ ἀνδραπόδου τὸ πλεῖον τῶν τεσσαράκοντα λαμβάνειν.

Ἰδοὺ τὸ ἄρθρον τοῦ νόμου·

«Ἐὰν δὲ γέννηται ἀντιλογία ἀνμεσον ἀνθρώπων, καὶ προσέλθωσιν εἰς κρίσιν καὶ κρίνωσι καὶ δικαιώσωσι τὸ δίκαιον καὶ καταγῶσι τοῦ ἀσεβοῦς, καὶ ἔσται, ἐὰν ἄξιος ἢ πληγῶν ὁ ἀσεβὴς, καθιεῖς αὐτὸν ἑναντι τῶν κριτῶν καὶ μαστιγώσουσιν αὐτόν· οὐ προσθήσουσιν· ἐὰν δὲ προσθῇ μαστιγῶσαι ὑπὲρ ταύτας τὰς πληγὰς πλείους, ἀσχημονήσει ὁ ἀδελφός σου ἐναντίον σου.» (Δευτερον. ΚΕ', 1-4).

Χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εὐδοώσεως τῆς ἀποστολῆς του, ὁ ἀπόστολος Παῦλος πεντάκις ἐμαστιγώθη ὑπὸ τῶν Ἰουδαίων. Ἐν τῇ 6' αὐτοῦ πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῇ (52 μ. X) ῥητῶς γράφει: ὑπὸ Ἰουδαίων πεντάκις τεσσαράκοντα παρὰ μίαν ἔλαβον.

Διατί δὲ ὅχι σωσταὶ τεσσαράκοντα, ἀλλὰ τεσσαράκοντα παρὰ μίαν, δηλαδὴ τριάκοντα καὶ ἑννέα; Τί ἐγίνετο ἡ μία αὕτη; τίς τὴν ἔτρωγε; Δύο κυρίως φέρονται ἐρμηνεῖαι τῆς ῥήσεως, ὧν ἡ ἐτέρα εἶναι ἡ πιθανωτέρα καὶ λογικωτέρα, ἢ ἐξῆς·

Ὁ νόμος ἐπέταττε τὰς μαστιγώσεις ἄχρι τοῦ ἀριθμοῦ τεσσαράκοντα. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μαστιγὴ ἦτο τριπλῆ, ἦτοι ἐκ τριῶν ἱμάντων (λωριῶν), ἐπληττον δι' αὐτῆς ἐπὶ τῶν νώτων τὸν κατάδικον προσδεδεμένον εἰς χαμηλὴν στήλην δεκατρεῖς φορές· ὅθεν $3 \times 13 = 39$. Τὰς ἔτρωγε δηλαδὴ εἰς δεκατρεῖς δόσεις, καὶ οὕτως ἐγίνοντο τεσσαράκοντα παρὰ μίαν.

Ἡ δευτέρα ἐρμηνεία εἶναι ὀλίγον βεβιασμένη. Ἐπειδὴ ὁ νόμος ἔλεγε «καὶ ἀριθμῇ τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτόν· οὐ προσθήσουσι.» Ἐὰν δὲ προσθῇ μαστιγῶσαι ὑπὲρ ταύτας τὰς πληγὰς πλείους, ἀσχημονήσει ὁ ἀδελφός σου ἐναντίον σου», ἵνα μὴ ὁ τύπτων κατὰ παραδρομὴν ὑπερβῇ τὰς τεσσαράκοντα, καὶ διὰ τοῦτο θεωρηθῇ ὡς κτήνος, ἄτιμος ὁ τυπτόμενος, εἰς προφύλαξιν ἔδιδεν αὐτῷ μίαν ὀλιγώτερον. «Νόμος ἦν, τὸν πλείονα τῶν τεσσαράκοντα τυπτόμενον, ἄτιμον

εἶναι. Ὄρισαν οὖν παρὰ μίαν διδόναι, ἵνα, καὶ τῇ ῥύμῃ τοῦ τύπτειν ἐξενεχθεῖς ὁ τύπτων, τεσσαράκοντα δὲ, καὶ μὴ γέννηται ἄτιμος ὁ τυπτόμενος, ὡς ἐντὸς τοῦ νενομισμένου ἀριθμοῦ πληγῆς», λέγει ὁ περὶ τὸ τέλος τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἀκμάσας ἐπίσκοπος τῆς ἐν Θεσσαλίᾳ Τρίκκης Οἰκουμένιος.

Κατὰ τὸν Φλάβιον Ἰώσηπον ἡ μαστίγωσις ἐγίνετο διὰ δημοσίας μάστιγος. Βεβαίον δὲ καὶ οὗτος ὅτι ὁ οὕτω τιμωρούμενος ἐλάμβανε τεσσαράκοντα παρὰ μίαν.

ΜΕΓΑΛΑΙ ΤΑΧΥΤΗΤΕΣ

Αἱ παλαιαὶ δημόσιαι ἄμαξαι, ἃς ὀνομάζουσιν οἱ Γάλλοι diligences, οὐδέποτε διήνουν πλέον τῶν 15 ἢ 16 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, ὀλίγον τι πλέον δηλαδὴ τῶν 4 μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον.

Ἰστιοφόρα τινὰ πλοῖα ὅταν ἔχωσιν οὐρίον ἄνεμον διανύουσιν 25 χιλιομέτρα τὴν ὥραν, ὀλίγον τι πλέον τῶν 7 μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον.

Τὸ ταχύτερον ἀτμόπλοιοι ἔχει ταχύτητα 30 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, 9 περίπου μέτρων τὸ δευτερόλεπτον.

Ἴπποι ὠκύποδες, ὑπὸ τὸν ὄρον τοῦ νὰ μὴ τρέχωσι παρὰ ἐπ' ὀλίγον μόνον, διέτρεξαν ἕως 6,750 εἰς 7½ λεπτά, ἦτοι 15 μέτρα τὸ δευτερόλεπτον.

Αἱ ἀτμομηχαναὶ τῶν σιδηροδρόμων, ὧν ἡ τακτικὴ πορεία περιλαμβανομένων καὶ τῶν σταθμῶν εἶναι κατὰ μέσον ὄρον 45 χιλιομέτρα τὴν ὥραν, δύναται νὰ φθάσωσιν εἰς ταχύτητα 100 ἢ 110 χιλιομέτρων τὴν ὥραν, 2,000 δηλαδὴ μέτρων τὸ λεπτόν ἢ 33 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον.

Ὁ βιαστός ἄνεμος δὲν ἔχει ποτὲ ταχύτητα μεγαλιτέραν τῶν 60 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον, ὅταν μάλιστα εἶναι τρικυμιώδης καὶ καταστρεπτικὸς.

Ὁ ἥχος μεταδίδεται ἐν τῇ ἀτμοσφαίρᾳ με ταχύτητα 340 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον κατὰ μέσον ὄρον, οὕτως ὥστε, ὅταν βλέπομεν μακρὰν τὴν λάμψιν ἐκπυροκροτοῦντος τηλεβόλου, ἀρκεῖ νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμὸν τῶν μεσολαβούντων δευτερολέπτων μετὰ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐφάνη ἡ λάμψις καὶ ἐκεῖνου, καθ' ὃν ἠκούσθη ὁ κρότος πρὸς 340 ἵνα μάθωμεν εἰς ποίαν ἀπόστασιν εὐρίσκεται τὸ τηλεβόλον, ὅπερ ἐξεπυροκρότησε.

Ὁ μέσος ὅρος τῆς ταχύτητος τῆς σφαίρας τοῦ τηλεβόλου εἶναι, καθ' ὃν τοῦλάχιστον στιγμὴν ἐξέρχεται αὕτη ἀπὸ τοῦ στομίου, ἀνώτερος ἀκόμη τοῦ τῆς μεταδόσεως τοῦ ἤχου. Διότι ἡ σφαῖρα ὅταν ἐξέρχεται ὠθεῖται συνήθως με δύναμιν 400 ἢ 500 μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον.

Ἡ σελήνη ἐν τῇ περὶ τὴν γῆν περιφορᾷ αὐτῆς κινεῖται μὲ δύνανται 1000 περίπου μέτρων ἀνὰ δευτερόλεπτον.

Ἡ γῆ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ αὐτῆς περὶ τὸν ἄξονα περιφορᾷ, στρέφεται μὲ ταχύτητα 400 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον, κατὰ τὸ αὐτὸ δὲ χρονικὸν διάστημα, διὰ τὴν ἐκτελέσει τὴν ἐτησίαν αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον περιστροφὴν, μετατοπίζεται μὲ ταχύτητα 28,500 μέτρων.

Ὁ ἡλεκτρισμὸς καὶ τὸ φῶς (ὡς πρὸς τὸ φῶς μάλιστα τὸ πρᾶγμα ἀπεδείχθη ἐπ' ἐσχάτων ἀκριβῶς διὰ τοῦ λαμπροῦ πειράματος τοῦ K. Fourni) κινεῖται μὲ ταχύτητα περίπου 300,000 ἢ 300,000,000 μέτρων τὸ δευτερόλεπτον, ἥτοι ὅσον θὰ ἐχρειάζετο ἵνα ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ γείνη ἐπτάκις ἢ περὶ τὴν γῆν περιστροφή. Ὡστε, ἐν ἧτο δυνατόν νὰ συνδεθῇ διὰ τηλεγραφικοῦ σύρματος ἢ γῆ πρὸς τὸν ἥλιον, θὰ διεβιβάζετο ἐντεῦθεν ἐν τηλεγράφῳ εἰς τὸν ἥλιον, ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀπέχοντες 37 ἑκατομύρια λευγῶν, ἐν διαστήματι ὀκτὼ λεπτῶν, ὅσον δηλαδὴ χρόνον κάμνουν καὶ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες νὰ φθάσωσι μέχρις ἡμῶν.

Ὅσον θαυμαστὴ καὶ ἐν φαίνεται ἡ ταχύτης αὕτη τῆς μεταδόσεως τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, ἀπεδείχθη οὐδὲν ἥττον ὅτι ἀστέρες τινὲς ἐκ τῶν λεγομένων ἀπλανῶν, οἵτινες δὲν εἶνε ἄλλο τι εἰμὴ τόσοι ἀπομακρυσμένοι ἥλιοι, κρέμονται τόσον μακρὰν ἀφ' ἡμῶν, ὥστε δυνατόν εἶνε πρὸ πολλοῦ χρόνου νὰ ἐσθίοντο ἐν καὶ βλέπωμεν ἀκόμη τὸ φῶς τῶν.

Οἱ ἀστρονόμοι συμφωνοῦσιν εἰς τὴν γνώμην ὅτι καὶ τῶν πλησιεστάτων ἀπλανῶν ἀστέρων τὸ φῶς δὲν δύναται νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν εἰς χρόνον ὀλιγώτερον τῶν τριῶν ἐτῶν· τῶν δὲ μάλλον ἀπομακρυσμένων, ἐκείνων, οὓς διὰ τῆς μεγίστης τηλεσκοπικῆς μεγεθύνσεως μόνον κατορθώνομεν νὰ ἴδωμεν, τὸ φῶς θέλει τρεῖς χιλιάδας ἐτη διὰ νὰ φθάσῃ μέχρις ἡμῶν.

Ὡς πρὸς τὸν ἡλεκτρισμὸν, αὐτὸς ὁ ἀκαριαῖος οὕτως εἰπεῖν χρόνος μὲ τὸν ὅποιον διαδίδεται ἐπὶ τῶν ἀγωγῶν συρμάτων ἐξηγεῖ τὸ πῶς ἐν τηλεγράφῳ στελλόμενον ἀπὸ τόπου εἰς τόπον φθάνει εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅρον προχρονολογημένον, ἔνεκα τῆς διαφορᾶς τῶν μεσημβρινῶν. Ἐν τηλεγράφῳ λ. χ. ἀποστελλόμενον ἐκ Πετροπόλεως τὴν 2 ὥραν μ. μ. διανύον ἐν ἀνυπολόγιστῳ τοῦ δευτερολέπτου κλάσματι τὸ μεταξὺ Πετροπόλεως καὶ Παρισίων διάστημα, φθάνει ἐκεῖ τὴν μεσημβρίαν, διότι ὁ ἥλιος δὲν διέρχεται διὰ τοῦ μεσημβρινοῦ τῶν Παρισίων εἰμὴ δύο ὥρας ἀφ' οὗ διήλθε διὰ τοῦ τῆς Πετροπόλεως.

Δοθέντος δὲ ὅτι ἡ ὕψις δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ἐν παραγόμενον τῆς μεταδόσεως τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων, δυνάμεθα νὰ κάμωμεν ὑπόθεσιν, ἥτις εἶνε μὲν φανταστικὴ καὶ ἀδύνατος νὰ πραγματοθῇ, ὁρθοτάτη ὅμως θεωρητικῶς.

Ἄν δηλονότι ὑποθέσωμεν ὅτι οἱ ὑποτιθέμενοι κάτοικοι τινῶν ἐκ τῶν λίαν ἀπομακρυσμένων ἐκείνων ἀστέρων καὶ σχεδὸν χαμένων δι' ἡμᾶς εἰς τὸ ἀχανὲς ἔχουσι τηλεσκοπικὰ ἢ ἄλλας ὀπτικὰς συσκευάς, δι' ὧν νὰ δύνωνται νὰ παρακολουθῶσι καὶ νὰ παρατηρῶσι τὰ γινόμενα ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σφαίρας, ἀπαράλλακτα ὅπως ἡμεῖς παρατηροῦμεν σκυμμένοι τὴν ταραχὴν καὶ τὴν κίνησιν μιᾶς μυρμηκιᾶς, ἄλλοι μὲν θὰ ἐβλεπον τὴν διάβασιν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἄλλοι τὸν Τρωϊκὸν πόλεμον, οἱ πλησιέστεροι θὰ ἐβλεπον τὸν Καίσαρα ἢ τὸν Ἀττίλαν, τὸν Καρλομάγνον κατακόποντα τοὺς Σάξωνας ἢ τὴν Ἰωάννην δ' Ἀρκαιομένην ἢ τὸν Κολόμβον διαπλέοντα τὰς θαλάσσας. Οἱ πλησιέστατοι πάντων, τέλος, οἱ γείτονες ἡμῶν, θὰ ὑπελάμβανον ὅτι ἡ ἡμετέρα σύγχρονος ἱστορία εὐρίσκειται εἰς τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου τοῦ δ' ἢ εἰς τὴν μάχην τοῦ Φοντενοῦ.

Σ.

Ο ΘΙΕΡΣΙΟΣ ΗΜΙΕΛΛΗΝ

Περὶ τὰ μέσα τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος ἤμαρξεν εἰς Κωνσταντινούπολιν οἰκογένειά τις ἑλληνικὴ, τὸ θῆλυ γένος τῆς ὁποίας ἦτο προωρισμένον, ἔνεκα μεταναστεύσεως, νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀνδρὰς μεγαλοφυεῖς. Αἱ ἑλληνίδες αὗται, ὧν ἀσαφὴς κατὰ δυστυχίαν ἡ ἐπωνυμία, περικοσμοῦσι τὴν ποίησιν, τὴν ἱστοριογραφίαν, καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς Γαλλίας μὲ τρία ὀνόματα περικληθῇ, τὰ τῶν δύο ἀδελφῶν Chénier, καὶ τὸ τοῦ Thiers.

Ὅτι μὲν ἡ μήτηρ τῶν ἐνδόξων δύο ποιητῶν, ὧν ὁ πρωτότοκος ἔπασσε θῦμα τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, ἦτο ἑλληνὶς τὸ τε γένος, καὶ τὸ δόγμα, καὶ τὴν εὐφυΐαν, νυμφευθεῖσα εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν Λουδοβίκον Chénier, ἐπιτετραμμένον καὶ γενικὸν πρόξενον Γαλλίας παρὰ τῇ Πύλῃ, τοῦτο πασίδηλον· ἀλλὰ γνωστὸν ἐξίσου δὲν εἶνε ὅτι καὶ ἡ μήτηρ τοῦ Thiers, ἐκ τοῦ αὐτοῦ γένους τῆς Chénier ὁρμημένη, ἦτο πρωτεζαδέλφη τῆς συνωρίδος τῶν ἀοιδῶν. Τοῦτο μαρτυρεῖ ἡ κυρία Crawford εἰς τὸ πρῶτον ἄρθρον, ὅπερ ἐσχάτως κατεχώρισεν ἐν τῷ Macmillan's Magazine ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Ἀυτοσχέδιασμα κατὰ φύσιν, χαραχθὲν ὑπὸ γραφίδος ἀγγλικῆς*. Μικρὸν πρὸ τῆς τελευτῆς τοῦ Thiers, ἡ λογάς lady ἐξητήσατο καὶ παρέλαβεν ἐκ στόματος τούτου, φίλου τῆς ἐπιστηθίου, πλείστας ὅσας λεπτομερεῖς καὶ ἐσωτάτας διακονώσεις, ἀφωρῶσας τὴν βιολογίαν του.

Ὁ πατήρ τοῦ Thiers, ἀνὴρ ἄστατος εἰς τὸ ἄκρον, δύστροπος, καὶ ἐκ νεότητος ἐκδοτος εἰς τρυφᾶς, ἀφοῦ κατεσπάθησεν ἐν ἀκολασίαις τὴν μικρὰν περιουσίαν του, κατέλιπεν αἰφνης καὶ γυναῖκα καὶ συγγενεῖς, ἑαυτὸν δὲ παραδοὺς εἰς τὴν τυχοδιωξίαν, διέτρεξε πλάνης τὰς πόλεις Γαλλίας καὶ Ἰταλίας. Ἀπ' ἐναντίας, ἡ σύζυγός

του, θυγάτηρ ἑλληνίδος καὶ αὐτὴ, ἦτο διαπρόντως νουνεχὴς, εἶχεν ἔξοχον ἀντιληπτικὸν, εἶχε τὸν λόγον ἔτοιμον, ἀν καὶ ἐπιρροπὴ συνήθως εἰς τὴν χλεύην, προσεφέρετο δὲ μὲ ἄκραν ἀφέλειαν καὶ ἀπλοϊκότητα. Μετὰ τὴν ὀραπτεύειν τοῦ συζύγου συνοικήσασα μετὰ τῆς μητρὸς, ἥτις ἐπορίζετο ἐν Μασσαλίᾳ τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἐκ τινῶν κτημάτων, συνδιελέχθη πάντοτε ἐν τῷ οἴκῳ εἰς τὴν νεοελληνικὴν, τὴν ὁποίαν ὅμως δὲν ἐδίδασκε πρὸς τὰ τέκνα τῆς, κατὰ τὸ παράδειγμα τῆς Chénier. Γνωστὸν ὅτι ὁ ἀωροθάνατος Ἀνδρέας, εἰς τῶν κορυφαίων τῆς Γαλλίας λυρικῶν, σύγχρονος καὶ ἐράμιλλος τοῦ ἑτέρου λυρικοῦ καὶ ὁμογενοῦς ἡμῶν Φωσκόλου, ἐλάλει ἐκ προχείρου τὰ *ρωμαίικα*, μόλις δὲ δεκαπενταετῆς ἐξέδωκε, μεθερμηνευθεῖσαν γαλλιστί, μίαν τῶν ᾠδῶν τῆς Σαπφούς.

Τὸ μὲν πρῶτον εἰς τὴν φιλομάθειαν τῆς μάμης καὶ τῆς μητρὸς του, ἔπειτα δὲ εἰς τὴν συγγενειάν του μετὰ τῶν Chénier ἀπένειμεν ἐγνωμονῶν ὁ ἔφηρος Thiers, ὀρφανὸς σχεδὸν ἐκ πατρὸς ἀπομεινῶν ἀπὸ γενετῆς, τὸ εὐεργέτημα τῆς γυμνασιακῆς προπαιδευσεως του. Ἡ μὲν μάμμη, χάριν τοῦ εὐέλπιδος ἐγγόνου, προθύμως ἔδωκεν εἰς ὑποθήκην τὸν οἶκόν της, μεσιτεῖα δὲ τοῦ θεοῦ Joseph Chénier ἐπέτυχεν ὁ νεανίας νὰ λάβῃ δωρεὰν παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὸ ἥμισυ τῶν διδάκτρων καὶ τῆς διατροφῆς, τὸ δὲ λεγόμενον *demi-bourse*.

Σπάνιοι οἱ διελθόντες τὸ στάδιον τῆς δόξης, τοῦ κράτους, τῆς μεγαλοκτημοσύνης μεθ' ἧς ταχύτητος διήνυσεν αὐτὸ ὁ ἄσημος καὶ ἄπορος οὗτος ὑπέρτοπος. Τῷ 1832, ἀναγορευθεὶς ἐπὶ Λουδοβίκου Φιλίππου ὑπουργὸς, ἔσπευσε νὰ προσκαλέσῃ εἰς Παρίσια τὴν μάμμην καὶ τὴν μητέρα του, ὅπως ποιήσῃ αὐτὰς συμμετόχους τῆς κτηθείσης εὐδαιμονίας του· ἀλλ' αὗται, ἐκτοπισθεῖσαι τῶν μακροχρονίων ἔξεων, ἄλλως τε δὲ προσβληθεῖσαι τὴν ὑγείαν ὑπὸ τοῦ κλίματος, προετίμησαν νὰ διέλθωσι τὸ λοιπὸν τοῦ βίου εἰς τὴν μεσημβρινὴν Γαλλίαν, ἐν τινὶ ἀγροκηπίῳ παρὰ τῇ κομπούλῃ Boue, ὅπερ ἐπὶ σκοπῷ τοιούτῳ ἀπέκτησεν ὁ ἤδη πλουτήσας ἱστοριογράφος.

Τὸ δὲ ἀφιλόστοργον καὶ ἀνάγωγον τοῦ γέροντος Thiers παρετάθη ἀδιόρθωτον ἕως θανάτου.

Ἐν ἔτει 1833, καθ' ἣν περίπτωσιν ἐμελλεν εὐεὶς, ὑπουργὸς ὧν εἰσέτι, νὰ συνέλθῃ εἰς γάμον κοινωνίαν μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ τραπεζίτου Dosne, ὁ ἀφιλότιμος γονεὺς, ἀν καὶ χρηματικῶς βοηθούμενος, ἠρνήθη τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ἀπαιτούμενην πατρικὴν συγκατάθεσιν του εἰς τὸν γάμον, ἐπιζητῶν ἀντ' αὐτῆς δώδεκα χιλιάδας φράγκων. Ὁ υἱὸς συνήνεσεν εἰς τὴν ἀγοράν, καὶ παρσκευάσεν ἀμέσως τὰ γαμοδαίαια· ἀλλ' ὅπως ἀφαιρέσῃ πρὸς τὸν πατέρα τὴν εὐκαιρίαν

τοῦ νὰ κατάρχη θέσιν καὶ αὐτὸς μετὰ τῶν ἄλλων συγγενῶν εἰς τὸ γαμικὸν συμπόσιον, κατέλαβε τὴν προτερὰ τῆς τελευτῆς, μεσιτεῖα τοῦ φίλου του Lafitte, ὅλας καθόλου τὰς θέσεις τῶν δλοιορικῶν ὀχημάτων.

Ἐπεταί ἐντεῦθεν εὐλογοφανέστατα, ὅτι ἐκ τῆς ἑλληνίδος μητρὸς ἐκκληρονόμησεν ὁ κλεινὸς Ἀδολφος Thiers τὰ εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς δόξης ἀνυψώσαντα αὐτὸν ἠθικὰ καὶ διανοητικὰ προτερήματα, ὡς ἐπίσης ἐκ τῆς ἑλληνίδος αὐτῶν μητρὸς ἐκκληρονόμησεν οἱ ἀείμνηστοι Chénier τὴν ποιητικὴν ἀναπτέρωσιν· γυναῖκες, τὴν θαυμαστὴν εὐφυΐαν καὶ καλαισθησίαν τῆς ὁποίας θαυμάζει καὶ αὐτὸς ὁ Villemain εἰς τὴν ἱστορίαν του τῆς ἐν Γαλλίᾳ γραμματολογίας.

Ἐν Λιδόρνῳ.

Ζ.***

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

Φιλόμουσός τις κυρία τῶν Ἀθηνῶν ἀπεύθυνε γὰρ ἅλ τι πρὸς τὸν Βικτωρ Οὐγκώ, μικρὸν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ τέλους τῶν Ἀθλίων, τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν:

Κατεχομένη ὑπὸ δικαίου θαυμασμοῦ καὶ ἀπεριόριστου συμπαθείας πρὸς τὸν Ἰωάννην Βαλγιάννην, ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ ὁποῦ ἀπεταμιεύσατε πᾶσαν εὐγένειαν καὶ γενναιούτητα ἧς εἶνε δεκτικὴ ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά, λαμβάνω τὴν τόλμην, ἀν ἡ τύχη τοῦ μάρτυρος τούτου δὲν ἀπεφασίσθη ἤδη, νὰ ζητήσω παρ' ὑμῶν χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ. Καλὸν νομίζω καὶ συμφέρον τοῖς ἀνθρώποις νὰ παρίσταται θριαμβεύουσα ἡ ἀρετὴ θεία συνάρσει, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν οὐδὲν εἶχε πλέον νὰ ἐλπίζῃ ἐκ τῆς δικαιοσύνης τῶν ἀνθρώπων.

Ἐνοῦσα καὶ γὰρ τὴν φωνὴν μου εἰς τὴν τοῦ πλήθους, ἐνθουσιῶντος ὑπὲρ τοῦ Βαλγιάννη, ὅτε κινδυνεύων ὁ ἴδιος ἔσωσε τὴν ζωὴν ἐνὸς τῶν ἀδελφῶν του, ἀνακράζω μετὰ τῶν ἄλλων: «Ἄφετε, ἄφετε τὸν δίκαιον τοῦτον.»

Δέχθητε, Κύριε, τὴν ἔκφρασιν τοῦ ἐφελιγμένου ὑμῖν θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου δι' ὅσας διήλθον γλυκυτάτας ὥρας ἀναγινώσκουσα τὴν ὑμετέραν ἀμίμητον ἐποποιάν.

Ἐν Ἀθήναις.

Κ' Ε. Μ. Α.

Εἰς τὰνωτέρω ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἀθλίων ἀπήντησε τὰ ἀκόλουθα, ἅτινα μετέφραστον ἐκ τῆς πρωτοτύπου ἐπιστολῆς του:

Κυρία μου,

Ἐξέπεμψατε πρὸς ἐμὲ κραυγὴν ἐκπορευομένην ἐκ τῶν μυθῶν τῆς καρδίας, καὶ καρδίας χαριτοβότου. Εἶσθε συμπατριῶτις τοῦ κάλλους, ὡραία πιθανῶς, βεβαίως ὅμως ἀγαθωτάτη. Ἀδυνατῶ νὰ περιγράψω πόσον μὲ συνεκίνησεν ἡ ὑμετέρα ἐπιστολή.

Ὁ μὲν ἄνθρωπος κολάζει, ὁ δὲ Θεὸς σώζει. Ἡ κοινωνία, ἡ οὐδὲ δικαιοσύνην ἱκανή οὖσα ν' ἀπονεύμῃ, ἐτι ὀλιγώτερον εἶνε ἀξία ν' ἀπονεύμῃ

χάριν. Ὁ Ἰωάννης Βαλγιάνης θέλει λάβει χάριν, ἀλλὰ παρὰ τοῦ Θεοῦ.

Τοῦτο μόνον, Κυρία. δύνανται ν' ἀπαντήσω εἰς τὴν συγκινητικὴν ὑμῶν μεσολάβησιν.

Δέχθητε τὰς ταπεινάς μου προσήσεις.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Τίς ἐξ ὑμῶν, ἐν ἡμέραις θλίψεων, ἐν στιγμαῖς ὀδύνης, δὲν ἐστέναι ἐπικαλούμενος τὸ ἄγιον τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὄνομα; Τῆς μητρὸς, καὶ οὐχὶ ἐτέρου τινὸς τῶν φιλιτάτων· διότι ἡγαπήθητε θεοδικῶς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ὑπὸ τοῦ πατρὸς· ἡγαπήθητε ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, τῶν συζύγων, τῶν τέκνων, τῶν φίλων· καὶ ἴσως ὑπὲρ πάντας τὸ ἀντικείμενον τῆς λατρείας ἐκείνης ἥτις εἶναι τὸ τρικυμιωδέστερον ἅμα καὶ τὸ μᾶλλον ἐφήμερον τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων. Ποτὲ ὅμως, ὅχι! ποτὲ δὲν ἡγαπήθητε οὐδὲ θέλετε ἀγαπηθῆ ὅσον ὑπὸ τῆς μητρὸς ὑμῶν. Ὅλοι αἱ μελωδίαί τῶν διαφόρων τῆς ἀγάπης εἰδῶν συνχρμολογοῦνται εἰς μίαν οὐρανίωνα ἁρμονίαν ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς μητρικῆς· καὶ ἂν ὑπάρχῃ ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἡ ἀγάπη περὶ ἧς ὁ ἀπόστολος Παῦλος εἶπεν ὅτι εἶναι μείζων τῆς γνώσεως, μείζων τῆς ἐλπίδος, μείζων τῆς πίστεως, εἶναι ἡ ἀγάπη ἡ μητρική. Ἐκ τούτου ἡ κραυγὴ τῆς συνειδήσεως ἡμῶν ἡ ἐπικαλούμενη τὴν ἀρωγὴν ἐκείνην καὶ τὴν εὐλογίαν ἐπὶ πάσης ὑπερβαλλούσης τῆς ψυχῆς ἢ τοῦ σώματος ἀλγηδόνος. (Κ. Παπαρρηγόπουλος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

~ ~ Ὁ ὑπουργὸς τῆς ἐκπαιδεύσεως κ. Θ. Δηλιγιάννης ἀνέφερεν ἐν τῷ ἐκφωνηθέντι ἐν τῇ Βουλῇ λόγῳ του (25 Νοεμβρίου ἐν. ἔτ.) ὅτι ἐν Ἑλλάδι ὑπάρχουσι 1,075 δημοδιδάσκαλοι. Ἐκ τούτων 727 εἰσὶ γ' τάξεως, δηλαδὴ γνωρίζουσι νὰ γράψωσι, ν' ἀναγινώσκωσι καὶ ν' ἀριθμῶσι. Κατὰ τὸ 1876 ἦσαν κεκλεισμένα 52 δημοτικά σχολεῖα ἕνεκεν ἁλλείψεως δημοδιδασκάλων.

~ ~ Ὁ διάσημος καθηγητὴς Νορδενσκιὺλδ, ὁ δύο πλοῦς τελέσας ἔχει τοῦδε εἰς τὸν βόρειον πόλον καὶ ἐξερευνήσας τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰενισέι (Βάρειος Σιβηρίας), σπουδαίας προσεγγικῶν πληροφορίας εἰς τὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ ἐμπόριον, προτίθεται τὸ προσεχὲς ἔτος νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἰενισέι, καὶ ἐκεῖθεν δι' ἀγνώστων παραλιῶν νὰ φθάσῃ εἰς τὸν Βερίγγιον πορθμὸν μεταξὺ Ἀσίας καὶ Ἀμερικῆς, ἐντεύθεν δ' ἐξακολουθῶν τὸν πλοῦν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀσίας νὰ ἐπανέλθῃ εἰς Εὐρώπην διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ.

Ὁ Νορδενσκιὺλδ πιστεύει ὅτι ὑπάρχει θάλασσα ἐλευθέρᾳ δι' ἧς θὰ δυνήθῃ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, πρᾶγμα τέως ἀμφισβητούμενον. Καὶ ἐν περιπτώσει ὅμως ἀποτυ-

χίας, τὸ ταξείδιον αὐτοῦ τοῦτο θέλει παράσχει εἰς τὴν ἐπιστήμην μεγάλους καὶ πολυτίμους καρποὺς, ὥς πρὸς τὸ θεασίαιον τῶν ζώων καὶ ὥς πρὸς τὴν φύσιν τῶν διαφόρων ἐκείνων χωρῶν τῆς παγωμένης θαλάσσης.

~ ~ Κατὰ τὰς δημοσιευθείσας πληροφορίας τοῦ γραφείου τοῦ νηιογνώμονος (Veritas) κατὰ τὸ 1876 ἀπωλέσθησαν 1,555 πλοῖα, ἐξ ὧν 1,423 ἱστιφόρα καὶ 132 ἀτμόπλοια. Ἐκ τούτων 15 ἦσαν ἑλληνικά (ἱστιφόρα), 517 ἀγγλικά (ἐξ ὧν 70 ἀτμόπλοια) καὶ τὰ λοιπὰ διαφόρου σημαίας.

~ ~ Τὸ ὀλικὸν μῆκος ἀπασῶν τῶν γεφυρῶν τῆς Γαλλίας ὑπελογίσθη εἰς 166 χιλιομέτρα. Ἡ δαπάνη δὲ τῆς κατασκευῆς αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 286,407,761 φράγκα. Ἐν Γαλλίᾳ ἄξιαι λόγου γεφυραὶ ὑπολογίζονται εἰς 4,982.

~ ~ Ἡ ἔκτασις τῶν ἀμπελώνων ἐν Ἀλγερίᾳ (ἐν ἔτει 1872) περιλαμβάνουσα 16,688 ἑκτάρ. (1 ἑκτάρ. = 10,000 μέτρα τετρ.), ἐπεξετάθη τῷ 1875 ὑπὲρ τὰς 20,000 ἑκτάρ. καὶ ἡ οἰνοποιεῖα βελτιοῦται ὁσημέραι ἐκεῖ. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου ἐν Ἀλγερίᾳ θέλει λάβει μεγάλην ἐπίδοσιν ἕνεκα τῆς εἰς αὐτὴν μεταναστεύσεως τῶν ἰδιοκτητῶν διαφόρων γαιῶν τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας, οἵτινες παθόντες ζημίαις πολλὰς ἐκ τῆς ἐνσκηψάσης φυλλοξήρας, ἐγκατεστάθησαν εἰς Ἀλγερίαν καὶ ἐλπίζουν ὅτι αὐτοῖσι ὁ ἀποζημιωθῶσι διὰ τῆς νέας ἀμπελοφυτείας.

Εἰς ἀναγνώστης.

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Μέσον πρὸς ἀνακάλυψιν τῆς φουξίνης ἐν τῷ οἶνῳ.

Ἀπὸ τίνος μεταχειρίζονται ἐν Εὐρώπῃ πρὸς χρωματισμὸν τῶν οἶνων τὴν φουξίνην. Ἄν καὶ ἡ οὐσία αὕτη δὲν εἶνε καθ' ἑαυτὴν δηλητηριώδης, καθίσταται πολλάκις τοιαύτη, διότι κατὰ τὴν κατασκευὴν αὐτῆς γίνεται χρῆσις ἀρσενικοῦ. Οἱ τρόποι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς φουξίνης ἐν τῷ οἶνῳ εἶνε ἄπειροι, ὅπως ὅμως κάμῃ τις χρῆσιν αὐτῶν πρέπει νὰ ἔχῃ γνώσεις τινὰς χημείας· ἄλλως δὲ καὶ δὲν ἔχει τις πάντοτε προχεῖρους τὰς ἀπαρκετήτους πρὸς τοιαύτην ἐξέτασιν χημικὰς οὐσίας. Ὁ κ. Henri de Parville συνίστη, ἐν τῇ «Ἐπιστημονικῇ αὐτοῦ ἐπιθεωρήσει» ἐν τῇ *Εφημερίδι τῶν Συζητήσεων*, τὸ ἐπύμενον προχειρότατον μέσον· ὅς ἐπὶ τῆς παλάμης σταγὼνα ἐκ τοῦ οἶνου· ἐὰν περιέχῃ φουξίνην, μετὰ τινὰς στιγμὰς τὸ δέριμα θὰ μείνῃ βεβαμμένον διὰ ζωηροῦ ἐρυθροῦ χρώματος, μὴ ἐξαλειφομένου ἐὰν δὲν πλυθῇ δι' ὕδατος· τὸναντίον δὲ, ἐὰν δὲν περιέχῃ ἔχνος φουξίνης, ἡ ἐρυθρὰ κηλὶς, ἣν θὰ καταλίπῃ ἡ σταγὼν, ἐξαλείφεται καὶ ἄνευ τῆς πλύσεως δι' ὕδατος.